

KERKENBELEIDSPLAN

OOSTKAMP

Mei 2025

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL.....	1
INLEIDING	3
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	5
2. FICHE PER KERKGEBOUW	6
2.1. Sint-Godelievekerk in Baliebrugge (Ruddervoorde).....	6
2.1.1. Identificatie.....	6
2.1.2. Beschrijving.....	7
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	10
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en functie (momenteel in verbouwing)	11
2.2. Sint-Jankerk in Hertsberge	13
2.2.1. Identificatie.....	13
2.2.2. Beschrijving.....	14
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	18
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	19
2.3. Sint-Godelievekerk in Moerbrugge	20
2.3.1. Identificatie en beschrijving	20
2.3.2. Beschrijving.....	21
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	24
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	25
2.4 Sint-Pieters in de Banden in Oostkamp.....	27
2.4.1. Identificatie.....	27
2.4.2. Beschrijving.....	28
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	35
2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	37
2.5. Sint-Eligiuskerk in Ruddervoorde	39
2.5.1. Identificatie.....	39

2.5.2. Beschrijving.....	40
2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	50
2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	51
2.6. Sint-Blasiuskerk in Waardamme	53
2.6.1. Identificatie.....	53
2.6.2. Beschrijving.....	54
2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	59
2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	61
3. Naar een Toekomstvisie	62
3.1 Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functies	62
3.1.1 Sint-Godelievekerk Baliebrugge	62
3.1.2 Sint Janskerk Hertsberge	63
3.1.3 Sint-Godelievekerk Moerbrugge	64
3.1.4 Sint-Pieterskerk Centrum Oostkamp.....	65
3.1.5 Sint-Eligiuskerk Ruddervoorde	66
3.1.6 Sint-Blasius Waardamme.....	67
3.2 Toekomstige invullingen en plan van aanpak	68
3.2.1 Sint-Godelieve Baliebrugge	68
3.2.3 Sint-Jankerk Herstberge	68
3.2.3 Sint-Godelievekerk Moerbrugge	68
3.2.4 Sint-Pieters Centrum Oostkamp.....	69
3.2.5 Sint-Eligiuskerk Ruddervoorde	70
3.2.6 Sint-Blasius Waardamme.....	71
BESLUIT.....	72

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan is een actualisering van het kerkenbeleidsplan van 2017 en omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Oostkamp samengebracht in de parochiale eenheid Sint Franciscus:

Sint-Godelievekerk in Baliebrugge (Ruddervoorde),

De Sint-Godelievekerk uit 1959 is momenteel gesloten voor een volledige verbouwing en nieuwe invulling met behoud van een kleine sacrale ruimte voor beperkte geloofsbelevingen zoals doopsel, communie, enz.

Sint-Jankerk in Hertsberge,

De Sint-Janskerk (Sint Joannes Evangelist) voor de rooms-katholieke eredienst in Hertsberge is een neogotisch geïnspireerde basilicale kerk met een grote architectonische eenheid, en is een 120 jaar oud. Ze werd in 2024 aangepast en mee geïntegreerd in een vernieuwingsproject met de aansluiting aan een nieuwe polyvalente zaal waardoor de ruimte binnen en buiten, naast de religieuze functie ook beter voor andere functies benut kan worden.

Sint-Godelievekerk in Moerbrugge,

De Sint-Godelieve kerk in Moerbrugge is een niet-georiënteerde kruiskerk met invloeden van de art deco, gebouwd in 1933 en gelegen in de dorpskern van Moerbrugge, gebruikt voor de rooms-katholieke eredienst. Samen met de gemeente wordt een masterplan opgemaakt van de publieke gebouwen waarbij de kerk ook een betere benutting kan krijgen.

Sint-Pieters in Centrum Oostkamp

De Sint-Pieterskerk is een hallenkerk met een beschermde Romaanse achthoekige vieringtoren uit het einde van de 12de eeuw, is herbouwd in 1901 en omvat naast belangrijke kunsthistorische elementen ook het beschermde Van Eynde orgel uit 1717. In 2024 werd het ingangsportaal vernieuwd voor een vlottere en transparanter toegang. In 2025 werd het 850 jarig bestaan van de oorsprong van de huidige kerk gevierd en voor deze gelegenheid werden een aantal erfgoedstukken herschikt, gerestaureerd en beveiligd of herwaardeerd bv met informatieborden. Naast de regelmatige evenementen blijft de geloofsbeleving, individueel en in gemeenschap, de hoofdfunctie van de kerk als centrumkerk voor Oostkamp.

Sint-Eligiuskerk in Ruddervoorde

De kerk is een driebeukige neogotische hallenkerk uit 1878 van architect A. Verhaegen. 'De onderste' geleding van de kerktoren dateert mogelijk uit de eerste Sint-Eligiuskerk uit de 13de of 14de eeuw. Omstreeks 1640 bevond de kerk zich in een slechte toestand. In de 18de eeuw bestond de kerk uit twee beuken en een hoge vierkante toren met een scherpe naald. In 1879-1884 werd de kerk uitgebreid met een koor, twee zijkapellen en een nieuwe zijbeuk. Op 17 oktober 1918 werden de toren en het schip vernield. In 1925-1926 werd de kerk opnieuw in gebruik genomen.

De kerk bevat een kostbaar historisch orgel van de tweede helft van de 19de eeuw. Een renovatieproject is enkele jaren geleden gestart en de volgende fasen dienen in de

komende jaren nog uitgevoerd te worden. De verdere valorisatie dient nog verder bepaald te worden, maar het hoofddoel van de kerk blijft de geloofsbeleving. In komende jaren zal er met de gemeente en inwoners worden nagedacht hoe de ruime en monumentale kerk beter kan benut worden als sociale / culturele ontmoetingsplaats en samen met de omgeving een opwaardering en vergroening van het centrum Ruddervoorde kan betekenen.

Sint-Blasiuskerk in Waardamme.

De Sint-Blasiuskerk is een kruiskerk in classicistische stijl met bouwfases in de tweede helft van de 18de eeuw en in de 19de eeuw; westpartij van 1878 naar de ontwerpplannen van architect René Buyck. Mogelijk nog aanwezigheid van een oudere kern. De kerk is beschermd sinds 01/12/2000 en vooral bekend voor haar Trompe l'oeil. Momenteel zijn er belangrijke instandhoudingswerken gaande. De verdere valorisatie van het kerkgebouw wordt in samenspraak met de gemeente als onderdeel van het masterplan "Waardamme" (rond de bestaande publiek ruimtes) in deze legislatuur bekeken.

Het kerkenbeleidsplan kwam tot stand nadat iedere kerkfabriek de beleidsplannen voor haar respectievelijke kerk heeft opgesteld. Een voorontwerp werd ter kennisgeving overgemaakt aan de gemeente Oostkamp en op 22 april besproken. De opmerkingen van de gemeente werden doorgegeven aan de kerkfabrieken en verder afgestemd en geharmoniseerd. Het centraal kerkbestuur van Oostkamp heeft vervolgens het kerkenbeleidsplan 2026-2031 goedgekeurd en ter goedkeuring voorgelegd:

- door de bisschop van Brugge op datum xxxxxxxx ;
- door de gemeenteraad van de gemeente Oostkamp op datum op 19 juni 2025 .

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, eigendomsrecht, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling verder te realiseren. Een overzicht samenvatting kan men vinden in de bijlage: Valorisatie van de parochiekerken - Kerkgebruik in de federatie Oostkamp (basis 2025).

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

De kaart hieronder geeft de situering van de 6 kerkgebouwen op het grondgebied Oostkamp. De afstand tussen de verst verwijderde kerken op het grondgebied Oostkamp is ongeveer 14km (18 tot 20 min met de wagen, > 40min met de fiets)

(Bron: Google.be)

Sint-Godelievekerk in Baliebrugge (Ruddervoorde),
Sint-Jankerk in Hertsberge,
Sint-Godelievekerk in Moerbrugge,
Sint-Pieters in Centrum Oostkamp
Sint-Eligiuskerk in Ruddervoorde
Sint-Blasiuskerk in Waardamme.

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Godelievekerk in Baliebrugge (Ruddervoorde)

2.1.1. Identificatie

Naam: Sint-Godelievekerk Ruddervoorde (Baliebrugge)

Geografische ligging

- Torhoutsestraat 304, 8020 Ruddervoorde (= deelgemeente van Oostkamp)
- Provincie: West Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Brugge-Zuid
- Parochie: Pastorale Eenheid Sint-Franciscus – Parochie Sint-Godelieve

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Godelieve Ruddervoorde (Gemeente Oostkamp)

Bescherming(en)

- Niet-beschermd

2.1.2. Beschrijving

2.1.2.1 Cultuurhistorische waarde

De kerk heeft als huisnummer Torhoutsestraat 304. De Pastoor Vanden Weghestraat ligt aan de oostzijde van de kerk. Het is de parochiekerk van de Sint-Godelieve-parochie, in de volksmond 'Baliebrugge' genoemd. De kerk is toegewijd aan de H.Godelieve.

De kerk is zuid-noord georiënteerd. Het is een basilicale kerk van 1958-1959 met gestileerde neo-romaanse invloed naar een ontwerp van de Oostendse architect Sylvain Smis (1909-2003). De kerk werd feestelijk ingewijd op 15 augustus 1959 door 'hulpbisschop' Vital Vangheluwe (Handzame, 3 december 1910 - Brugge, 21 augustus 1999). Opmerking: daarover is niets te vinden in het 'Liber memorialis' van de parochie.

Er werd bij de stichting van de parochie in 1936-1937 een ontwerp voor een nieuwe kerk gevraagd aan de Beernemse architect Jan Callant. Dat plan steekt in het archief van de kerkfabriek. Ook de provinciale bibliotheek Tolhuis te Brugge bewaart een identiek plan. Dat ontwerp werd nooit uitgevoerd.

Beschrijving.

De plattegrond ontvouwt: portaal aan de noordzijde met een rondbooggalerij, éénbeukig schip van vijf traveeën, pseudo-transept van één travee met een rechte sluiting, vierkante toren ten zuidoosten. Tegen het schip uitspringende volumes zowel half rond cf. doopkapel, als rechthoekig cf. biechtstoelen. Rechte koorafsluiting (blinde gevel) met aan de oostzijde een sacristie en ten westen twee kleine volumes.

Rode baksteenbouw met gebruik van bruine baksteen voor de plint en natuursteen voor de vensteromlijstingen en dorpels. Zadeldaken bedekt met leien. Vereenvoudigde interpretatie van de romaanse vormtaal cf. rondbogen en vrij robuust uitzicht; in mindere mate gotische invloed, o.m. roosvensters. Portaal met rondbooggalerij bereikbaar via trappen en met een bovenliggend roosvenster. Portaal aan de noordzijde en koor aan de zuidzijde met aan de zijkanten rondboogvormige lancetvensters, schip met rondboogvensters in verdiepte bakstenen nissen die tevens fungeren als steunberen. Toren met smalle, langgerekte rondboogvormige galmgaten en met aan de zuidzijde een half rond trapvolume. Torenuurwerk aan de noord- en de zuidzijde, bekronende windhaan.

Voormalig interieur (zie verder plannen verbouwing).

Sober, wit bepleisterd interieur, met een blote bakstenen afwerking van de rechte koorafsluiting. Basilicaal schip overwelfd door wit bepleisterde kruisgewelven met steekkappen. Twee zijkapellen cf. pseudo-transept, afgescheiden door twee rondbogen. Halfronde doopkapel met twee ronde vensters toegankelijk via een rondboogvormige opening en afgesloten met een ijzeren hek met bekronend kruis.

Brandvensters in het schip met de voorstelling van de 7 sacramenten. Rozet boven het doksaal met de afbeelding van de Heilige Godelieve cf. opschrift "MARTELDOD VAN STE GODELIEVE". Glasraam van de Heilige Godelieve boven oostelijk zijaltaar; glasramen boven de biechtstoelen met heraldische symbolen.

Houten lambrisering met kroonlijst en tandlijst op een marmeren plint, marmeren wijwatervaten met kruisje. Twee dubbele biechtstoelen ingewerkt in de houten lambrisering; de lezeraars maken ook deel uit van het vast meubilair. Onder het doksaal

bevinden zich vier rondboogdeuren en een centrale rondboogpoort. Vloer van witte en zwarte cementtegels, marmeren treden ter hoogte van het hoogaltaar.

Mobilair.

Witmarmeren hoogaltaar met daarboven kruisbeeld. Aan de oostzijde zijaltaar voor de Heilige Godelieve cf. altaarboek "H. GODELIEVE BID VOOR ONS"; houten altaar met beeld van de Heilige Godelieve. Westelijk zijaltaar met drie gepolychromeerde beelden op een houten sokkel; centraal kindje Jezus met links de Heilige Franciscus en rechts de Heilige Thomas. Voor het zijaltaar aan de westzijde altaar voor Onze-Lieve-Vrouwaltaar cf. altaarboek "H. MARIA BID VOOR ONS".

Kruisweg in bronzen plaquettes.

Toren met oud klokje uit de noodkerk (cf. Vrijgeweidestraat nr. 2).

Doksaal met orgel.

Altaar tegen de oostgevel van het schip met altaar voor de in 2002 heilig verklaarde "HEILIGE PATER PIO" (1887-1968).

Pastorie

Op een aanpalend perceel ten westen van de kerk ligt, gericht naar de Torhoutsestraat, de pastorie van de Sint-Godelieveparochie, met huisnummer 306. De pastorie werd gebouwd in 1938. De pastorie werd rond 1956 eigendom van de gemeente. Daar de laatste pastoor overleden is (E.H. Laurent Delmotte + 6 december 2013) en er geen residerende pastoor meer is, werd de pastorie te koop gezet.

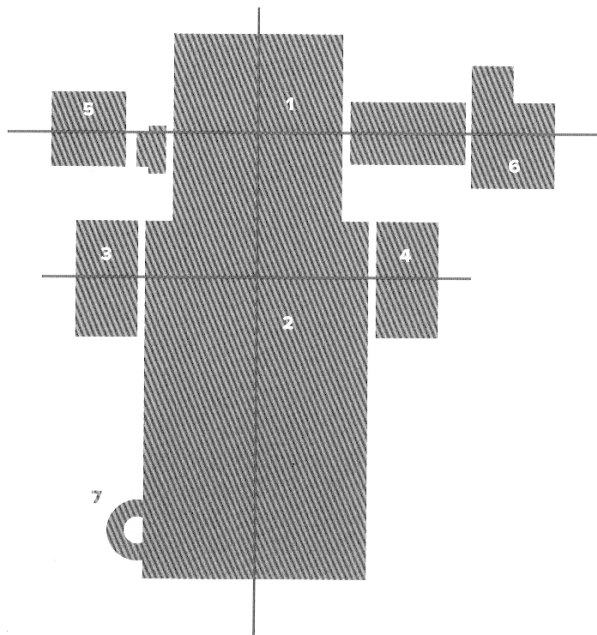
De pastorie is van de straat afgescheiden door een kleine voortuin met bakstenen muurtje, afgewisseld door dito, halfhoge pilasters met een arduinen rollaag. Tussen de pilasters, zwart beschilderd, ijzeren hekwerk met geometrische motieven in verwerkt. Begraasde voortuin met centraal wandelpad van cementtegels en dito omlooppad.

Art-deco getint dubbelhuis van vier traveeën en twee bouwlagen onder een zadeldak met zwarte, Vlaamse pannen en op een plint van donkeroranje baksteen. Woning gedomineerd door breed, rondbogig, loggia-achtig portaal extra benadrukt door een lichte erkeruitbouw erboven. In de vierde (smallere) travee zit een dienstdeur, bereikbaar via een afzonderlijk hekken en paadje. Gekoppelde vensters met afgeronde, arduinen penanten tussenin; voorts dito lekdrempels en als kordons doorgetrokken arduinen lateien. Portaal met deur, verfraaid door een art-deco deurrooster, en geflankeerd door twee vensters. Onder het linker venster bevindt zich een arduinen gevelsteen met opschrift "J. CALLANT / ARCHIT / BEERNEM". Beeld van Goede Herder boven het portaal. Rechts, later aangebouwde garage onder een plat dak.

Bron:

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/88317> met correcties en aanpassingen door de kerkraad verwijzend naar het boek 'De zes kerken van Oostkamp' uitgegeven door de Heemkundige Kring Oostkamp in 2014, het deel Sint-Godelievekerk Baliebrugge van de hand van Jan Dewulf pag. 11 tot 34

2.1.2.2 Architecturale mogelijkheden (Verbouwing in uitvoering)

Situatie voor 2025: Ongeveer 30m breed en 50m lang

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

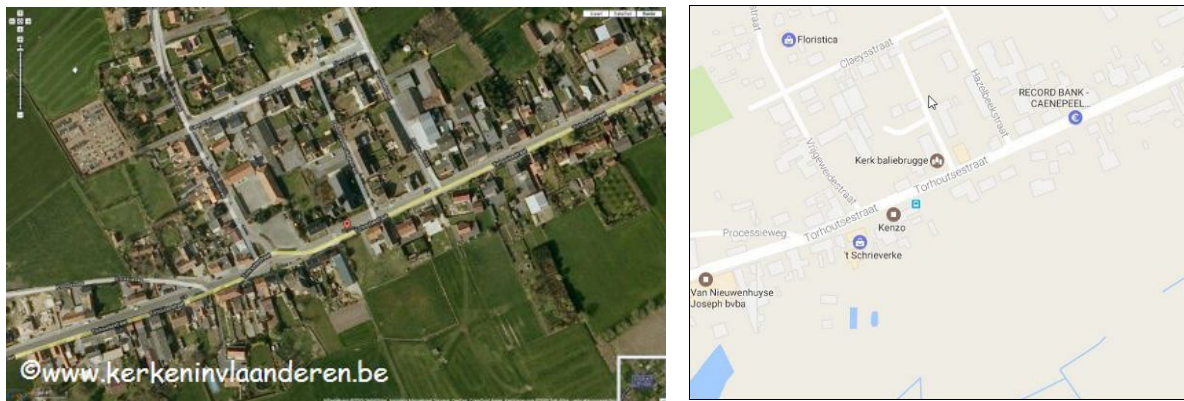
Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

<http://www.odis.be/hercules/search2.php?searchMethod=full&search=sint+godelievekerk+oostk&controlid=2&entity=OBJ>

2.1.2.3 Bouwfysische toestand

Het gebouw is in vergelijking met de andere kerken van Oostkamp vrij jong, nauwelijks 60 jaar oud. Met de verbouwing worden alle eventuele gebreken opgelost.

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De parochie werd opgericht in 1936-1937 en is gelegen op 3 gemeenten:

- de westkant van Ruddervoorde
- een stukje van de oostkant van Torhout
- een stukje van de noordoostkant van Lichtervelde

Er wordt momenteel ook onderzocht om de parochie te laten opgaan in deze van Ruddervoorde Sint-Eligius.

<i>Afstand tot de kerk van</i>	
<i>Torhout Sint-Pieters</i>	<i>6,7 km</i>
<i>Lichtervelde</i>	<i>7,6 km</i>
<i>Zwevezele</i>	<i>6,8 km</i>
<i>Veldegem</i>	<i>4,6 km</i>
<i>Gorenhove Torhout</i>	<i>5,3 km</i>
<i>Ruddervoorde</i>	<i>3,3 km</i>

In de onmiddellijke nabijheid van de kerk bevinden zich:

- het kerkhof/begraafplaats
- de parochiezaal
- de Vrije basisschool
- de kinderopvang Stekelbees
- het marktpleintje met parking

Er is ook parking voor, achter en opzij van de kerk.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en functie (momenteel in verbouwing)

Huidige stand van zaken

Bij opmaak van dit kerkenbeleidsplan wordt deze kerk verbouwd naar een multifunctioneel gebouw

- **Zo zal de nieuwe kerk en omgeving ingericht worden:** De nieuwe site wordt een **polyvalente plek** met plaats voor **onderwijs** en **kinderopvang**, én dient als een ontmoetingsplek voor de mensen en verenigingen uit het dorp.
- De **sacrale ruimte** zal volledig autonoom functioneren en blijft volledig onder de bevoegdheid van de pastoor en de kerkelijke overheid. Zoals al van bij de aanvang van het project duidelijk gesteld, blijven religieuze activiteiten buiten de sacrale ruimte ook mogelijk.
- Het is de ambitie om van het **dorpshuis** een permanente ontmoetingsplek te maken met tal van activiteiten. Men zal er terecht kunnen voor een kop koffie, om de krant of een boek (beperkt aanbod vanuit de bib) te lezen of gewoon om een praatje te slaan met de andere aanwezigen. Door de aparte toegang zal het dorpshuis ook toegankelijk en bruikbaar zijn/blijven tijdens de schooluren.
- De **groene speelplek** tussen de kerk en de vernieuwde schoolsite zorgt voor de verbinding tussen beide gebouwen, vormt een groene afgesloten speeloase voor de school en een mooie **dorpstuin**, die voor iedereen toegankelijk zal zijn buiten de schooluren.
- De hele kerkomgeving baadt in het groen met **glooiende paden** die voor een vlotte toegankelijkheid en doorwaadbaarheid zorgen.
- Voor de kerk komt er een **Hoppinpunt** (met o.a. een bushalte) die werd geïntegreerd in de buitenaanleg.
- Vlakbij zal het **openbaar toilet** steeds beschikbaar zijn.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Bron: Urbain Architectencollectief

2.2. Sint-Jankerk in Hertsberge

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1. Identificatie

Naam: Sint-Joannes Evangelist (Sint Jan),

Geografische ligging

- Wingensestraat 8020 HERTSBERGE
- Provincie: West Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Brugge Zuid
- Parochie: Pastorale Eenheid Sint-Franciscus – Parochie Sint Jan

Eigenaar: Kerkfabriek Sint Joannes Evangelist, Gemeente Oostkamp

Bescherming(en)

(Bron: *inventaris.onroenderfgoed.be*)

Parochiekerk Sint Joannes Evangelist is vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 05-10-2009. (Vaststellingsbesluit)

2.2.2. Beschrijving

2.2.2.1 Cultuurhistorische waarde

2.2.2.1.1 Historiek.

Van oudsher is Hertsberge een deel van de gemeente Oostkamp, en behoorde in de loop van de 19de eeuw gedeeltelijk tot drie parochies: de Sint-Pietersparochie in Oostkamp, de Sint-Elooisparochie te Ruddervoorde en de Sint-Amandsparochie van Wingene. Met de komst van barones Le Candèle de Gyseghem-de Robiano (1800-1888) verandert alles. Zij laat in de dorpskern Hertsberge het kasteel "Bulskampveld" (cf. Kasteeldreef) bouwen met daarbij een kapel, toegewijd aan de Heilige Jozef, waar de liturgische plechtigheden voor alle buurtbewoners plaatsvinden. Na het overlijden van de barones in 1888 zoekt haar erfgenaam, baron d'Huart de Broqueville, contact met het bisdom om van Hertsberge een afzonderlijke parochie te maken. Baron d'Huart, afkomstig van Postel, heeft namelijk weinig voeling met Hertsberge en wil de kapel sluiten, wat nadelig zou zijn voor de naburige bewoners. Baron Rapaert de Grass, kasteelheer van het kasteel van Hertsberge (cf. Proosdijstraat nr. 38), en baron d'Huart zijn beide bereid om voor een nieuwe kerk de nodige grond af te staan. Baron Rapaert de Grass wil echter dat de kerk wordt opgetrokken in de omgeving van de proosdij, terwijl baron d'Huart de nieuwe kerk wil bouwen in het Bulskampveld. Aangezien de kern van Hertsberge zich in de tweede helft van de 19de eeuw onder invloed van het kasteel "Bulskampveld" verplaatst heeft van de omgeving van de proosdij naar de wijk Bulskampveld, kiest men uiteindelijk om ook daar de parochiekerk te bouwen. Baron d'Huart schenkt de grond voor de kerk, de pastorie met aanhorigheden (cf. nr. 2) en voor de aanleg van een kerkhof (cf. z.nr.).

In 1890 keurt de gemeenteraad van Oostkamp, onder het voorzitterschap van burgemeester Louis de Bie de Westvoorde, de oprichting van de parochie Hertsberge goed. De parochie Hertsberge wordt gesticht op 5 mei 1891 met als patroonheilige de Heilige Johannes, als verwijzing naar de toenmalige Brugse bisschop Mgr. Joannes Faict. Op 13 mei 1891 bekrachtigt deze bisschop de oprichting van de parochie en op 15 mei wordt de eerste pastoor, E.H. Cyrille Delbaere, aangesteld. Op 11 december 1891 beslist de gemeenteraad van Oostkamp dat er ook een weg moet aangelegd worden, die de toekomstige kerk met de toenmalige Aardappelstraat, thans de Proosdijstraat, verbindt (cf. Rapaerstraat). De bouw van de kerk duurt van 1892 tot ongeveer 1895. Het torenuurwerk, vervaardigd door horlogemaker Ghekiere uit Dentergem, dateert van 1897. De omgeving van de kerk wordt in 1898 verhard met kasseistenen conform het ontwerpplan. De kerk wordt in 1901 door Mgr. Waffelaert plechtig ingewijd. Na een brand in 1921 wordt de sacristie in datzelfde jaar nog hersteld naar de plannen van bouwmeester Edward Schelstraete uit Assebroek (°1895, Brugge). In 1964 wordt een vernieuwde torenhaan op de kerktoren geplaatst. Nadat het draaimechanisme blokkeerde door roestvorming na diverse kogelinslagen werd deze in 2024 vervangen door een nieuwe torenhaan.

2.2.2.1.2 Beschrijving.

De plattegrond ontvouwt: een voorportaal van één travee, links geflankeerd door een kleine doopkapel en rechts door de trap. Driebeukig schip van zeven traveeën en een koor van één travee met driezijdige afsluiting aan beide zijden geflankeerd door een sacristie. Baksteenbouw verfraaid door het gebruik van arduin voor onder meer de plint, dekstenen, afzaten, rollagen en sluitstenen, en afgedekt door leien daken. Vierkante westtoren bekroond door ingesnoerde naaldspits met ijzeren kruisbeeld en torenhaan. Westgevel met ingewerkt basement van de toren. Onderaan bevindt zich een licht vooruitspringend portaal uitgewerkt met puntgevel onder arduinen rollaag met kruis. Twee verjongende steunberen flankeren hogerop een langgerekte traveenis die het smalle westvenster en de torenklok insluit. De toren telt nog een tweede geleding die boven een arduinen kordon ter hoogte van de daknok aanvat en die aan elke zijde geritmeerd wordt door licht spitsbogige galmgaten. De kleine openingen in de travee rechts van de inkom verraden de traptoren. De zijgevels worden gedomineerd door de lagere, aanleunende zijbeuken onder lessenaarsdak. Elke travee is geleed door een steunbeer en twee smalle, spitsbogige gekoppelde vensters op arduinen afzaten. Rondom bewaarde rood beschilderde, houten kroonlijsten op klossen. Sacristie met licht getoogde openingen met bakstenen strek en een ingevoegde arduinen latei.

Interieur.

Bepleisterd en wit beschilderd interieur. Houten overwelling, in de middenbeuk en het koor een spits tongewelf dat rust op een kroonlijst en op schalken met Korintische kapitelen; houten trekankers. Spitsbogige scheibogen op ronde, arduinen zuilen met veelhoekige voet en Korinthische kapitelen. De vloer bestaat uit neogotische cementtegels. Links van het toegangsportaal bevindt zich de voormalige doopkapel, afgesloten door een decoratief hekken met een bekronend kruis. Boven de twee deuren in het koor bevinden zich in een rondboog een schildering van het Lam Gods en van de pelikaan met zijdewond, beiden symbool voor Christus. Eenvoudige glas-in-loodramen met wit glas en een rode omranding. De drie glas-in-loodramen in het koor stellen de Heilige Petrus, de Heilige Johannes en de Heilige Antonius voor. In de eindgevel van de middenbeuk bevinden zich glasramen met de voorstellingen van Jozef en Maria. Het archief van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen bewaart enkele onuitgevoerde ontwerpplannen voor de glasramen van de kerk getekend door J. Dobbelaere in 1889. De twee gebrandschilderde glasramen aan de westzijde van de kerk zijn afkomstig uit de kapel van het voormalige kasteel "Bulskampveld" (cf. Kasteeldreef) en zijn hier geplaatst in 1931.

Mobilair.

Neogotisch mobilair o.m. hoogaltaar gedecoreerd met zuilen, vierlobben en pinakels, en zijaltaren toegewijd aan de Heilige Jozef en aan Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans, het laatste gebouwd in 1901.

Doopvont in blauwe hardsteen.

Orgel van 1911 gebouwd door Fred. Loncke uit Esen en in 1965-1966 verbouwd door dezelfde firma. Gepolychromeerde, neogotische heiligenbeelden.

2.2.2.2 Architecturale mogelijkheden

De Sint-Janskerk is een driebeukige kerk, waarvan de zijbeuken smal en laag zijn t.o.v. de middenbeuk. Dit geeft zowel kansen als beperkingen. (zie verder) Zowel de middenbeuk als de zijbeuken zijn aan iedere kant voorzien van telkens 14 vensters, hetgeen veel licht in de kerk brengt. Bovendien is er in de middenbeuk een goede verlichting voorzien d.m.v. schijnwerpers tegen het plafond.

De totale binnenlengte bedraagt ongeveer 36,25 meter met een breedte van 15,50 m. Hierbij is het schip (vanaf de verhoogde vloer van het koor) maximaal 22,8 m lang met een breedte (tot de helft van de pilaren) van 8,30 m. De zijbeuken zijn even lang met een breedte van 3,40 m (tot midden pilaar). Het koor (met verhoogde vloer) is (tot de altaartrap) 8,85 m lang en maximaal 6,2m breed, maar wordt grotendeels ingenomen door het koorgestoelte (vrije breedte slechts 3 m). Het oude hoogaltaar met trappen en de berging erachter neemt in het spits uitlopende koor dan nog eens 4,80 m in.

De toegang tot de kerk is via de Wingensestraat via het centrale kerkportaal. Een afzonderlijke (privé)toegang is voorzien via de sacristie aan de zuidzijde.

Na een tijdelijke oplossing in het verleden is het gebouw in juli 2017 gemakkelijk toegankelijk gemaakt voor rolstoelgebruikers en kinderwagens door middel van een hellend vlak aan de linkerkant van de ingang. Eind 2024 werd vooraan de rechter zijbeuk een doorgang gemaakt naar de nieuwe zaal. Dit opent niet alleen perspectieven voor toekomstig gebruik, maar vormt ook een noodzakelijke nooduitgang.

In totaal zijn er 214 stoelen met lage rugleuning aanwezig. Het grootste deel hiervan is opgesteld in de middenbeuk op een tapijt dat heel de middenbeuk overspant. De overige stoelen staan als reserve in de zijbeuk. Naast deze stoelen is er nog ruimte om bij sommige gelegenheden (1^e communie, vormsel, sommige begrafenissen) enkele tientallen plooiestoelen bij te plaatsen. Hetzelfde gebeurt bv ook bij concerten.

Voor gewone diensten wordt een ronde altaartafel gebruikt, die dicht van het volk is opgesteld; bij begrafenissen wordt deze plaats ingenomen door de lijkbaar en wordt een klassiek altaar gebruikt in het koor.

Aan de zuidzijde, aangebouwd aan de kerk bevindt zich een sacristie met een grotere ruimte met ingebouwde kasten waar de liturgiebehoeften zijn opgeslagen (3,97 x 4,81 m) en een kleinere ruimte (2,40 x 2,44 m) gebruikt voor materiaalopslag en garderobe. Tevens zijn hier ook al de bedieningen van de kerkverlichting en torenklok geplaatst.

De sacristie heeft een afzonderlijke ingang (inkom van 1,4 x 1,3 m + privétoilet) vanuit de richting van het kerkplein en een doorgang naar de kerk vooraan rechts.

Aan de noordzijde aangebouwd, maar zonder afzonderlijke ingang bevindt zich de technische ruimte met stookplaats (verwarming op gas),

Deze ruimte is toegankelijk via een deur vanuit de kerk vooraan links.

De toren is enkel toegankelijk door bevoegde personen via de trapdeur in het portaal naar het doksaal (met orgel). Er zijn geen publieke sanitaire voorzieningen in de kerk maar een openbaar sanitair blok is beschikbaar in de nieuwe zaal.

Er is een verwarmingsinstallatie op aardgas met warme lucht, die vanuit het koor gans de kerk verwarmt tijdens de diensten, en ook in de winter buiten deze uren de kerk op een basistemperatuur kan houden zodat vorstschade en schade door overmatig vocht wordt

vermeden. Zoals de bediening van de klokken is ook de verwarming automatisch geregeld en geprogrammeerd, met mogelijkheid tot manueel ingrijpen.

2.2.2.3 Bouwfysische toestand

Het gebouw is in vrij goede staat voor een gebouw van 120 jaar, dank zij regelmatige onderhoudswerken, en het opvolgen van de belangrijkste conclusies van de monumentenwacht. Ingrijpende verbouwingen waren echter niet aan de orde. Voornaamste vernieuwingen in het nabije verleden zijn:

- vernieuwing bliksembeveiliging (2016),
- volledige vernieuwing dakgoten (2016), nadat de vorige jaren op sommige plaatsen waterinsijpeling vastgesteld werd
- permanent toegankelijk maken voor rolstoelen met hellend vlak links, en platform voor de hoofdingang. (2017),
- vernieuwing regenpijpen (2024)
- plaatsen van een deur als verbinding naar de nieuwe gemeentenzaal

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Nieuwe gaanderij tussen kerk, pastorie en nieuwe polyvalente zaal met rechts verbinding met de kerk

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Rolstoeltoegankelijkheid kerkgebouw

Na het aanleggen van de doorgang naar de nieuwe zaal zijn schilderwerken gepland, gefaseerd volgens noodzaak (te beginnen met de omgeving van de nieuwe doorgang)

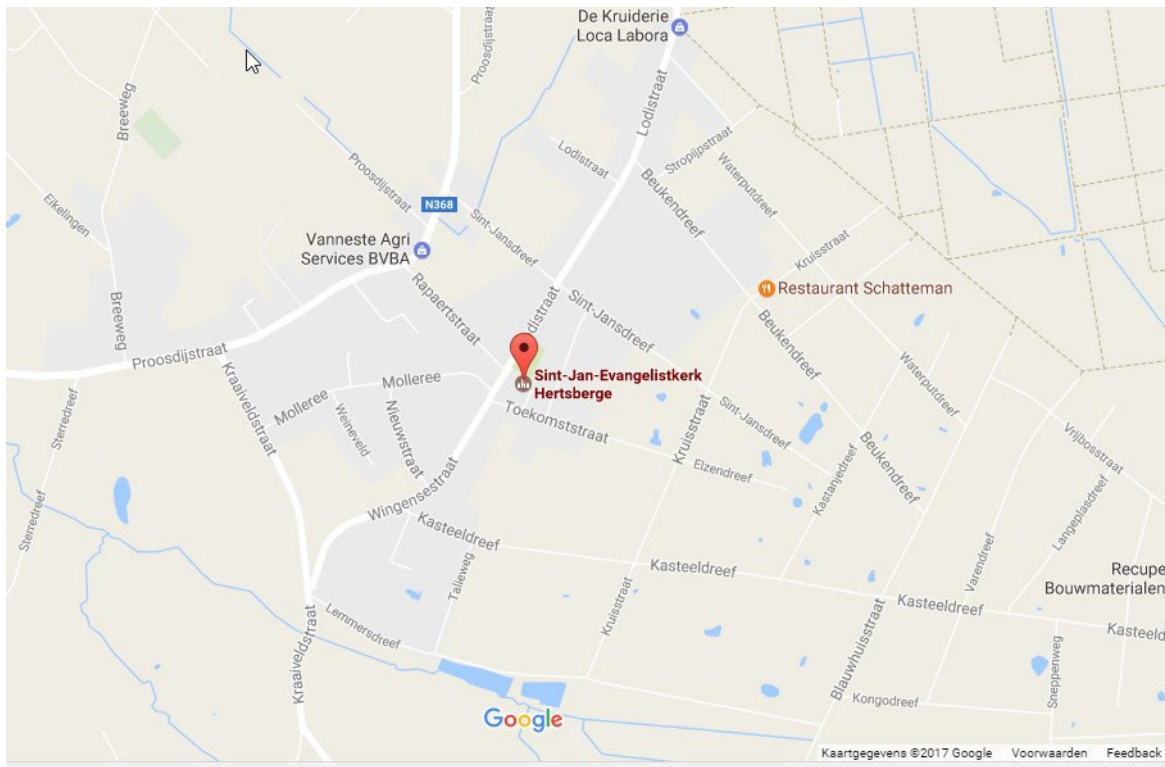
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk ligt in het centrum van de deelgemeente Hertsberge en is vlot bereikbaar met eigen vervoer. Bij de vernieuwing van het Kerkplein een 10-tal jaar geleden werd het aantal parkeerplaatsen afgebouwd, maar, samen met de omliggende straten, blijft dit in normale omstandigheden ruim voldoende.

Vanaf 2027 zal, samen met een nieuwe riolering, er een dorpskernvernieuwing gebeuren.

Het openbaar vervoer betreft sedert de recente wijzigingen vooral lijn 29 Beernem-Torhout met 7 bussen per dag op werkdagen. Aanvullend is er nog lijn 211 Ruddervoorde-Brugge (over Moerbrugge) met slechts enkele bussen per dag.

Vanuit Brugge is Hertsberge ook bereikbaar met “de Avondlijn”.

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

2.2.4.1 Gebruik voor de eredienst

- 1) Kerk wordt op heden gebruikt voor de eredienst. Er is een tweewekelijkse viering op zondag en op de meeste feestdagen. Er zijn jaarlijks een 15 tal doopsels, een 10-tal begrafenissen of huwelijken, 6 tal schoolvieringen, Hiernaast zijn nog ad hoc vieringen zoals Lichtmis (met de ouders van gedoopte kinderen), Kermismaandag, ... Dat brengt het geheel op een 50-tal vieringen op jaarbasis.
- 2) De kerk had vroeger ruime openingsuren, maar na gevallen van diefstal/vandalisme werden deze teruggeschroefd. Thans is de kerk in hoofdzaak geruime tijd voor en na de vieringen geopend.

2.2.4.2 Inzetten op valorisatie

Op heden wordt volop ingezet op valorisatie. De kerk wordt regelmatig gebruikt voor concerten en tentoonstellingen:

Er is een nagenoeg jaarlijks een kerstconcert, er is af en toe een aperitiefconcert. De kerk wordt regelmatig gebruikt voor tentoonstellingen o.a. in samenwerking met de plaatselijke heemkundige kring, met diverse socio-culturele verenigingen en met het tekenatelier.

Bovendien werd de kerk in 2024 gedurende meer dan een half jaar bijna dagelijks gebruikt als turnzaal voor de school, dit tussen het afbreken van de oude zaal en de oplevering van de nieuwe polyvalente zaal.

Met de doorgang naar de nieuwe zaal is de belangstelling voor gebruik van de kerk door derden sterk toegenomen. Deze doorgang biedt aldus een echte meerwaarde.

2.3. Sint-Godelievekerk in Moerbrugge

Figuur 1: zicht op de kerk vanuit de Sint-Godelievestraat

2.3.1. Identificatie en beschrijving

Naam: Sint-Godelieve Moerbrugge-Oostkamp

Geografische ligging

- Sint-Godelievestraat zonder nummer, (Moerbrugge) Oostkamp
- Provincie: West Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Brugge Zuid
- Parochie: Pastorale Eenheid Sint-Franciscus – Parochie Sint-Godelieve

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Godelieve Moerbrugge

Beschermingen (*Bron: inventaris.onroenderfgoed.be*):

Is vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 05/10/2009

2.3.2. Beschrijving

2.3.2.1 Cultuurhistorische waarde

2.3.2.1.1 Historiek.

Op 17 december 1930 wordt op initiatief van E. H. Edmond De Wispelaere, de Sint-Godelieveparochie opgericht, voornamelijk omwille van de uitgestrektheid van en de relatief ver gelegen Sint-Pietersparochie. Kort daarop wordt er, onder de zorg van de moederkerk Sint-Pieter, gestart met de bouw van een kerk naar de plannen van architect Marcel Hocepied (1893-1962), afkomstig uit Moeskroen. Architect Alphonse De Pauw uit Brugge krijgt de opdracht om het lastenboek en de plannen op te maken. De werken worden uitbesteed aan de firma's Demeyere en Lescouhier uit Oostkamp. Op 7 februari 1933 wordt de eerste pastoor van de nieuwe parochie, E.H. Maurice Vervaecke, aangesteld en tegen eind september van hetzelfde jaar worden de bouwwerken van de kerk en de pastorie voltooid. Op 8 oktober 1933 wordt de kerk in gebruik genomen en op 22 juli 1937 wordt ze plechtig ingewijd.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog, meer bepaald bij de Slag om Moerbrugge tussen 8 en 12 september 1944, wordt het gebouw zwaar beschadigd en moet de toren om veiligheidsredenen afgebroken worden. In 1951 wordt het noodzadeldak, dat bedekt was met teerpapier, verwijderd en wordt de toren heropgebouwd, drie meter hoger dan de vorige. Vermoedelijk is de aanplanting met bomen rondom de kerk met een halfhoge bakstenen muur met ingewerkte (beton)hekkens dan gewijzigd. In 1989-1990 is het dak van de kerk gerestaureerd en wordt de toren opgeknapt.

2.3.2.1.2 Beschrijving.

Parochiekerk van de dorpskern Moerbrugge. Sobere, traditionele parochiekerk met invloeden van de art deco, gebouwd in 1933 naar de ontwerpplannen van architect Marcel Hocepied (1893-1962). De niet-georiënteerde kruiskerk is gelegen in de Sint-Godelievestraat op de hoek met de Legeweg; ten zuidwesten van het gebouw staat de pastorie (nr. 53), die eveneens dateert van 1933. Aan de kant van de Legeweg wordt de kerk omgeven door een grasperk, afgescheiden van de straat door een halfhoog, bakstenen muurtje. Langs het muurtje ter hoogte van het koor is een kapelletje bewaard ter ere van de Heilige Godelieve. (Zie figuur 4)

Grondplan

De plattegrond ontvouwt een voorgeplaatste toren op een rechthoekig grondplan, een éénbeukig schip van drie traveeën, een transept en een recht afgesloten koor van één travee, ten westen ingesloten door een kleine sacristie en winterkapel en ten oosten door een bergplaats en stookplaats. Ten westen van de toren bevindt zich de voormalige zijkapel en in de oksel van de toren en het schip aan de oostzijde een halfronde traptoren. Verankerde, lichtbruine baksteenbouw onder zadel- en lessenaarsdaken bedekt met oranje leien.

Toren

De toren van drie geledingen, met onder meer een spitsboogvormig portaal onder twee spitsboogvensters, die samen met twee lichtsleuven en de hogerop gesitueerde galmgaten

zijn gevat in segmentboognissen. Tussen de vensters is er een arduinen reliëf met een afbeelding van Sint-Godelieve. Hogerop is er, ter hoogte van een op spitsboognissen uitkragende fries, een torenuurwerk aangebracht. Leien tentdak bekroond door een kruisbeeld met windhaan. Zijgevels geritmeerd door versneden steunberen. Geprofileerde spitsboogvensters met eenvoudige glas-in-loodramen, met afwisselend een rode en blauwe omranding. Transeptgevels met ronde vensters. Glasramen in het koor dateren van 1990 en zijn ontworpen door de Antwerpse kunstenares Mieke Verwaetermeulen. In volgorde ziet men 'het toeroepen van de kraaien', 'de wurging', 'de onderdompeling' en 'de verheerlijking van de Heilige Godelieve'.

Interieur

Vloer van zwarte en rode cementtegels en grijze cementtegels ter hoogte van het koor. Wit beschilderde kerkwanden op een plint van kleurige, geglazuurde terracottategels met kruisvormige motieven. Houten overwelling geritmeerd door spitsbooggewelven. Ten westen van het portaal: altaar voor Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand.

Roerend goed

Beeldhouwkunst. Niet nader gedateerde (plaasteren) beelden van de Heilige Maria en de Heilige Godelieve, aan weerszijden van het koor. Plaasteren Sint-Jozef met kind Jezus in de zijbeuk nabij de biechtstoel. Calvarie boven het hoofdaltaar, vervaardigd in cederhout en afkomstig uit Italië. Het kruisbeeld werd aangebracht naar aanleiding van de restauratie van de kerk in 1989. De beelden van de Heilige Maria en de apostel Johannes kregen zijn plaats in 2000 (opschrift "AD 2000").

De geschilderde kruisweg is naar verluidt te situeren in de tweede helft van de 18de eeuw. In 1990 werd ze gerestaureerd door Bart Verbeke uit Gent, waarbij ze op initiatief van E.H. Libert Bruneel werd samengebracht tot één geheel, in de vorm van een kruis.

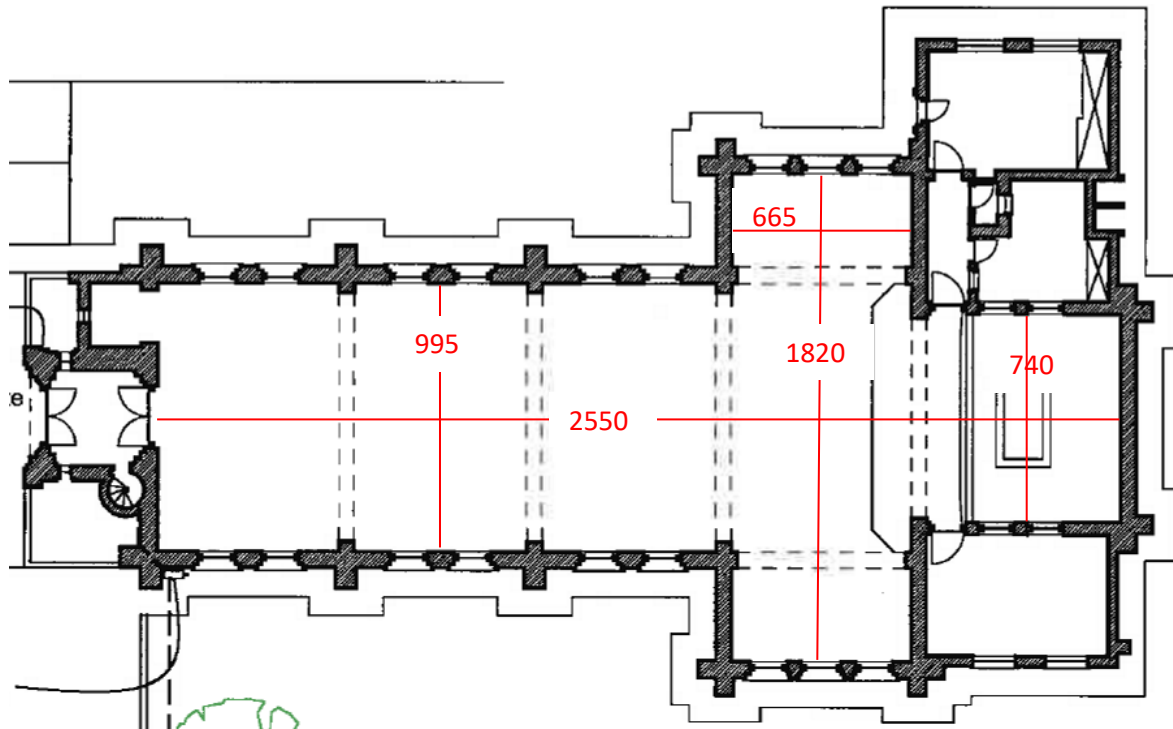
Orgel met opschrift "LONCKE ORGELBOUW KORTEMARK". Dit vernieuwde orgel werd in 1985 ingespeeld en zou naar verluidt nog veel elementen van het vorige orgel bevatten. In 1989-1990 werd de huidige orgelkast voorzien. In de toren bevindt zich de originele Do-klok en de in juni 1988 ingewijde Solkruis-klok, afkomstig uit de kathedraal van Doornik. In 1995 werden ze aangevuld met een RE2-klok.

Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/87893>

2.3.2.2 Architecturale mogelijkheden

De kerk betreft een niet beschermd monument. De belangrijkste cultuurobjecten werden vermeld onder voorgaand punt.

De belangrijkste maten:

Het gebouw is gemakkelijk toegankelijk voor rolstoelgebruikers via het hellend vlak.

De kerk is één ruimte met verhoogd koor, open en zonder kolommen. De radiatorputten bevinden zich op de uitersten van de ruimte. De kerk is voorzien van een inkom-tochtsas, een kleine winterkapel en een kleine sacristie. Er is sanitair (1 wc met lavabo voorzien van warm en koud water en een dienstkraantje) en een afzonderlijke stookruimte en berging. In de sacristie is ook een lavabo aanwezig. Boven de winterkapel is een vergaderruimte voorzien van 2 elektrische radiatoren en met een klein keukentje met kookplaat en spoelbak voorzien van warm en koud water.

Op heden wordt ingezet op valorisatie.

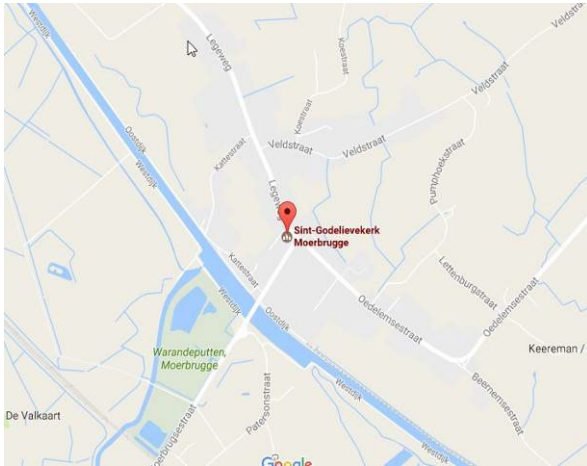
2.3.2.3 Bouwfysische toestand

De kerk is goed onderhouden, er is geen nood aan restauratiewerken. Monumentenwacht controleert tweejaarlijks. De opgegeven aandachtspunten van monumentenwacht worden opgevolgd. Blijvend onderhoud van dak en goten is hierbij een belangrijk punt dat nauwgezet in de gaten wordt gehouden.

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk is gelegen in Moerbrugge, een dorpskern van Oostkamp. Aan de overkant van de straat is een plein met ruime parkeermogelijkheid voor de kerkbezoeker. Er situeren zich daar ook openbare toiletten (mindervaliden) die onderhouden worden door de gemeente. Moerbrugse evenementen vinden eveneens plaats op dit plein aan de kerk. Vlak naast de kerk is een bushalte. (lijn 21)

De kerktoren is een visueel baken in de omgeving.

Figuur 2: stratenplan

Figuur 3: luchtfoto

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Figuur 4: zicht op de kerk vanuit de Legeweg

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

2.3.4.1 Gebruik voor de eredienst

De kerk wordt op heden gebruikt voor de eredienst, met een 2-wekelijkse eucharistieviering op zondag om 11u. Er is een nauwe band met de plaatselijke lagere school waarbij ook alle schoolvieringen (een 6-tal) doorgaan in de kerk.

2.3.4.2 Inzetten op valorisatie

Wekelijks wordt de kerk ook gebruikt voor de repetitie van het Koninklijk Sint-Godelievekoor.

De kerk wordt nu en dan gebruikt voor een schooloptreden, een concert of kooroptredens. Ook de voorafgaande voorbereidingen (alook van Vormsel en Eerste communie) gebeuren er. Ook tentoonstellingen o.a. in samenwerking met het cultuurcomité van de gemeente vinden er plaats.

Op de kerktoren zijn verschillende antennes aanwezig voor 2 GSM operatoren, nl. Mobistar en Proximus.

2.3.5. Toekomstvisie

2.3.5.1 Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Om een onderbouwde toekomst visie op te stellen voor de Sint-Godelievekerk werd een SWOT analysis gemaakt. Zie verder vanaf p. 65.

2.3.5.2 Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Een aantal stappen zijn al genomen of staan ingepland voor de verdere valorisatie van het kerkgebouw.

1. Sedert begin 2017 is de Pastorale eenheid van Oostkamp Sint-Franciscus opgestart met als doel de noden en mogelijkheden van de erediensten van de verschillende deelgemeenten beter op elkaar af te stellen. De Sint-Godelievekerk speelt hierin een belangrijke rol door haar actieve parochieraad.
2. Het meerjarenplan zet in op onderhoud van de infrastructuur, het bouwkundig erfgoed en de technische installatie, met als doel enerzijds de erediensten aantrekkelijk met een goede kwaliteit, comfort en voldoening te kunnen verzorgen anderzijds om de mogelijkheden verder te optimaliseren voor nieuwe opportuniteiten van het gebruik van de kerk voor andere activiteiten strokend met de eigenheid van de kerk. Een nieuwe klank- én beeldinstallatie zijn een terugkerende vraag vanuit de parochiegemeenschap.
3. Een van de sterke punten van de kerk is het 'vrije zicht' en de 'akoestiek' waardoor een traditie is ontstaan van concerten en optredens van de plaatselijke en bezoekende koren.
4. Sinds 2024 wordt de kerk dagelijks opengesteld door een groep vrijwilligers.
5. Op langere termijn zullen de eventuele bedreigingen van verminderde noden van de eredienst opgevangen worden door nieuwe en versterkte multifunctionele activiteiten. De kerkraad beoordeelt alle aanvragen op de haalbaarheid en overeenstemming met de eigenheid van de kerk. Gemeente en Kerkfabriek engageren zich ertoe dit verder te promoten en de valorisatie te maximaliseren. De Gemeente en de kerkfabriek zetten samen hun schouders onder het project Masterplan Moerbrugge, waarin men nadenkt over de noden binnen de gemeenschap voor de gebouwen: Zuidleie, de kerk, de pastorie en het spoorweggebouw

Besluit

De Sint Godelievekerk staat ten dienste van de gemeenschap, in het bijzonder de parochie, waar nog een sterke verbondenheid is binnen de kerkgemeenschap die tevens verweven is in het openbare- en verenigingsleven. De kerk heeft op heden nog een behoorlijke frequentie en bezettingsgraad in gebruik voor de eredienst. De kerkraad zet verder in op valorisatie via multifunctioneel gebruik waar mogelijk. Deze verder valorisatie wordt mee opgenomen in de oefening die de gemeente zal lopen in masterplan Moerbrugge

2.4 Sint-Pieters in de Banden in Oostkamp

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.1. Identificatie

Naam: Sint-Pieters-in-de-Banden (Sint-Pieters)

Geografische ligging

- Gemeenteplein 1+, 8020 Oostkamp
- Provincie: West Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Brugge Zuid
- Parochie: Parochiale Eenheid Sint-Franciscus – Parochie Sint-Pieters

Eigenaar: Gemeentebestuur Oostkamp

Beschermingen (*Bron: inventaris.onroenderfgoed.be*)

- Parochiekerk Sint-Pieters-in-de-banden is vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 05-10-2009. (Vaststellingsbesluit)
- Kerktoren bescherming sinds 20-02-1939.
- Van Eynde Orgel (1717) bescherming sinds 25-03-1980.

2.4.2. Beschrijving

2.4.2.1 Cultuurhistorische waarde

2.4.2.1.1 Historiek.

10de-11de eeuw. Eerste vermelding van de kerk, vermoedelijk een zaalkerkje, enerzijds in een oorkonde van graaf Robrecht I de Fries van Vlaanderen, gedateerd 31 oktober 1089 en anderzijds in een oorkonde van Radbod II, bisschop van Doornik, gedateerd 28 december 1089. Beide vermeldingen verwijzen naar de toewijzing van de kerk aan het St.-Donaaskapittel.

12de eeuw. Na de moord op Karel de Goede in 1127 in Brugge ontstaat, omdat hij geen erfgenamen achterlaat, een gevecht om het Vlaamse grondgebied. De Franse koning stuurt Willem van Normandië naar onze streek maar de steden Brugge en Gent verkiezen Diederik van den Elzas als hun heer. Op 13 mei 1128 steekt Willem van Normandië, die op terugtocht is na zijn overwinning tegen Diederik, de kerk van Oostkamp in brand. De schout (of burgemeester) van Oostkamp, een aanhanger van Diederik, moest zo worden gestraft.

Circa 1175, bouw van een romaanse kerk, een zeer eenvoudige, vlak overzolderde, basilikale kruiskerk met vieringtoren. Het dak van het transept leunde aan weerszijden tegen de torenmuur cf. de huidige sporen op de toren. Naar alle waarschijnlijkheid zijn nog resten van de romaanse kerk ondergronds bewaard.

16de-17de eeuw. In 1559 kondigt paus Paulus IV de oprichting van 14 nieuwe bisdommen in de Nederlanden aan. Brugge wordt ingesteld als bisdom en bestaat uit negen decanaten, waarvan één Torhout is en de parochie Oostkamp vormt daarvan de noordoostelijke grens.

De eerste vermelding van een kerkhof bij de kerk van Oostkamp dateert van 1564. In kerkrekeningen wordt vermeld dat er regelmatig volk loopt over het kerkhof, dat het als een soort doorgang wordt gebruikt en dat men daarom al snel besluit er een omheining rond te plaatsen. Op de Grote Kaart van het Brugse Vrije van Pieter Pourbus (1561-1571), gekopieerd door Pieter Claeissens (1601) staat de kerk duidelijk voorgesteld als een ommuurde kruiskerk met vieringtoren.

Versillende bronnen - o.m. van de Brugse wapenkundige Corneille Gaillard die op het einde van de 16de eeuw de ligging van de grafzerken optekent - wijzen op het bestaan van een Onze-Lieve-Vrouwekapel ten oosten van de voormalige noordelijke transeptarm, mogelijk een eerste uitbreiding van het oorspronkelijke kerkgebouw.

Op het einde van de 16de eeuw wordt de kerk geteisterd door de beeldenstorm. Door die onlusten en door het feit dat een tijdlang mensen en de pastoor zelf in de kerk wonen, verkeert het gebouw in het begin van de 17de eeuw in slechte toestand. Het octrooi dat de aartshertogen Albrecht en Isabella op 12 april 1612 verlenen (en dat tot drie maal zou worden verlengd), om belastingen te heffen om de onderhoudswerken van de kerk te betalen, komt dan ook op het juiste ogenblik. In 1617 brengt men afbeeldingen van de apostelen aan op de pijlers van de middenbeuk. In 1620 wijdt de bisschop drie nieuwe altaren in de kerk en heropent die voor de eredienst.

Ondanks de recente herstellingswerken, dreigt circa 1623-1624 de vieringtoren in te vallen. Van de achthoekige, veldstenen toren worden vijf zijden herbouwd met baksteen. Daarbij

worden aan die vijf zijden de oorspronkelijke, romaanse galmgaten vervangen door gotische, spitsboogvormige galmgaten. Vermoedelijk zijn die werken echter snel uitgevoerd want al in 1626 wordt bij de Gentenaar Jacques van Laerbeke een nieuwe klok besteld.

In de loop van de 17de eeuw krijgt de noordelijke zijbeuk de huidige breedte, gebaseerd op de diepte van de voormalige transeptarm. Tevens worden naast de vermelde Onze-Lieve-Vrouwekapel twee zijkoren bijgebouwd, die in de loop van de 19de eeuw echter volledig zullen worden herbouwd. In 1658 levert Bruggeling Jan Maes het schilderij "Overhandiging van de kerksleutels van Christus aan H. Petrus" dat tot de sloop van het koor op het einde van de 19de eeuw een plaats krijgt boven het hoofdaltaar.

18de eeuw. In 1717 beslist de parochie om een nieuw orgel te laten bouwen door de leperse orgelbouwer Jacobus van Eynde cf. jaartal vermeld op de orgelkast. In hetzelfde jaar wordt ook een nieuwe communiebank aangekocht omdat de bestaande, 16de-eeuwse te weinig breed was en de toevloet van mensen niet wel en conde met behoorelyck respect anveerden. Een tekening van de kerk in de Registers van onroerende goederen uit het archief van de Schepenbank van Oostkamp, gedateerd 1721, toont de zuidzijde van de kerk. Het schip telt drie traveeën, een kort transept en een koor van twee traveeën. Op een kaart van 1766, toegevoegd aan de Ommeloper van Oostkamp van 1661-1662, is de configuratie van de kerk echter moeilijker te onderscheiden. In de periode 1777-1779 worden de zuilen van de middenbeuk en enkele bogen en vensters vernieuwd en wordt het interieur van de kerk bepleisterd. Door het decreet van keizer Jozef II, uitgevaardigd op 17 juli 1784, mogen vooraanstaande afgestorvenen niet langer in het kerkgebouw begraven worden.

19de eeuw. Circa 1820 wordt de smalle zuidelijke zijbeuk even breed gemaakt als de noordelijke. De kerk krijgt aldus het grondplan van een hallenkerk. Op het primitief kadasterplan (circa 1835), de Atlas der Buurtwegen (circa 1843) en de Poppkaart (circa 1850) vertoont de kerk niettemin een afwijkende configuratie: de zuidelijke transeptarm is nog zichtbaar (de uitbreiding is dus blijkbaar nog niet weergegeven). Ook de noordelijke zijbeuk wijkt af van de vermoedelijke bestaande toestand op dat ogenblik.

In het kader van aanpassingswerken aan het nieuwe Gemeenteplein (bouw gemeentehuis, aanleg van het plein enz. cf. supra) vervangt men in de jaren 1880 de bestaande omheining rondom de kerk en het kerkhof door een meer noordwaarts opgeschoven muur en leilinden.

Voor het eerst in 1851 wordt het plan geopperd om de kerk te verruimen door het koor uit te breiden; deze uitbreiding zal echter pas plaats vinden op het einde van de 19de eeuw. In 1887 maakt architect Joris Helleputte een ontwerptekening voor de kooruitbreiding. Dit ontwerp wordt goedgekeurd, alsook het opzet om het koor te versieren met nieuwe glasramen, in 1889 getekend door de Brugse glazenier Jules Dobbelaere, en muurschilderingen. In de daarop volgende jaren worden de koren ongeveer één derde verlengd in oostelijke richting. Die uitbreiding wordt aangevuld met een reeks herstellingswerken aan de buitenmuren van de kerk en met het leggen van een nieuwe vloer in het gebouw. Enkele van de zerken en grafstenen die tot dan zijn ingewerkt in de kerkvloer worden bewaard en buiten tegen de zijmuren geplaatst; de rest verdwijnt onder de nieuwe vloer.

In 1893 worden de veldstenen pijlers van het schip bepleisterd om opstijgend vocht tegen te gaan. Een oude (ongedateerde) foto toont het kerkinterieur met neogotische

beschilderingen op o.m. de ribben van het koorgewelf, de rondboogarcade van de middenbeuk, de pijlers en bogen van de vieringtoren.

20ste-21ste eeuw. Rond de eeuwwisseling start een vrij ingrijpende restauratiecampagne aan de toren naar een ontwerp van architect Charles De Wulf, verbeterd door baron J. Béthune en definitief goedgekeurd in 1900. Het betreft het herbouwen in veldsteen van het in de 17de eeuw met baksteen herstellde gedeelte, het vernieuwen van de blindnissen, galmgaten en van het dak. Deze laatste ingrepen worden door English en Firmin, respectievelijk in hun publicaties van 1939 en 1940, fel bekritiseerd. Enerzijds wordt geopteerd om de toren terug te brengen naar de "romaanse" toestand met name de gotische, spitsboogvormige galmgaten worden herbouwd als romaanse openingen en de drievoudige blindnissen, eertijds enkel voorzien op de schuine zijden, worden overal gereconstrueerd. Anderzijds zijn de typische proporties van de romaanse toren verwaarloosd: de toren wordt verslankt en de galmgaten uitgelengd tot aan de geprofileerde lijst. De flankerende pijlers van de torenromp worden herbouwd zonder leien afdekking.

Rond 1924 worden er werken uitgevoerd aan het doksaal en wordt het Van Eynde-orgel verbouwd met een pneumatische tractuur door Jules Anneessens.

In 1929 tekent de Brugse architect Alphonse De Pauw plannen tot uitbreiding van de kerk in westelijke richting door middel van een nieuw portaal, geflankeerd door een doopkapel en een magazijn, maar dit wordt echter niet uitgevoerd. In 1933 wordt de kerk onder leiding van De Pauw aan oostzijde wel uitgebreid met een bergruimte, als tegenhanger van de zuidelijke sacristie. Onder het nieuwe gebouwtje worden grafkelders gegraven voor de families van der Plancke-van Caloen de Basseghem en van Powis de Tenbossche.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog, meer bepaald in december 1943, worden de klokken, die respectievelijk dateren uit 1902, 1860 en 1903, uit de toren gehaald om ze om te smeden tot wapens. Ter vervanging krijgt de parochie tot 1952 een kleine klok uit Slijpe (Middelkerke) in de leen.

In 1951-1952 worden herstellingswerken uitgevoerd aan de toren en aan het metselwerk van de kerk, onder leiding van de Brugse architect Léon Goormachtigh. De firma De Baecke uit Oostkamp voert de werken uit. Ook drie nieuwe klokken worden gegoten door de firma Michiels te Doornik, de elektrificatie ervan gebeurt door G. Frère uit Lo. De torenhaan wordt met bladgoud belegd door Cyriel Demeester.

Eind de jaren 1970 blijkt dat het historische Van Eynde orgel in slechte staat verkeert en dringend aan restauratie toe is. Aangezien het aankoopcontract van het orgel uit 1716 niet werd teruggevonden, wordt het orgel van Stalhille (Jabbeke) als voorbeeld gebruikt. Uitvoerder van de reconstructie-restauratie in 1993 is de firma Verschueren Orgelbouw uit het Nederlandse Heythuyden. Tijdens de herstellingsprocedure schaft de kerkfabriek zich in 1981-1982 een nieuw koororgel aan, gebouwd door Jean Bruggeman van Moeskroen.

Bij de finalisatie van de ontruiming van de graven op het voormalige kerkhof circa 1986 worden een aantal graftekens verzameld en samen gebracht aan de noordzijde van de kerk. Een werkgroep (onder leiding van de Heemkundige Kring van Oostkamp) gaat op zoek naar grafzerken met een artistieke betekenis, met een symbolische waarde of die een voorbeeld zijn van een voormalige grafcultuur. Op de Open Monumentendag van 2002 (thema Symbolen) wordt het nieuwe lapidarium "geopend".

In het begin van de 21ste eeuw worden verschillend brandramen gerestaureerd. In 2024 wordt het ingangsportaal vernieuwd om de toegankelijkheid van de kerk en het doksaal met het geklasseerde orgel te verbeteren en veiliger te maken. De werken werden mogelijk gemaakt door steun van de provincie West Vlaanderen en de gemeente Oostkamp.

2.4.2.1.2 Beschrijving.

De plattegrond ontvouwt: een driebeukig, basilicaal schip van vijf traveeën, een breder pseudo-transept met vieringtoren en een driebeukig koor van drie traveeën. Ten noorden aangebouwde bergruimte en ruimte voor de verwarmingsketel en ten zuiden, een twee traveeën brede sacristie.

Materialen.

Roodkleurige baksteenbouw gecombineerd met gele baksteen voor de vensteromlijstingen en -traceringen, voor de deuromlijstingen van de zijbeuken en voor de traptoren. Voor de (oudere) hoofdingang. Gebruik van arduin voor de afzaten, de kordonlijsten en de druipstenen van de steunberen. Veldsteen voor de in oorsprong romaanse toren. Leien bedaking.

Voorgevel.

Symmetrisch opgebouwde westgevel. Centrale topgevel doorbroken door een groot spitsboogvenster met traceringen en in het topstuk een ingemetselde datumsteen waarop "ANNO / MDCCCIV". Hoofdingang van gele baksteen: steekboogvormig portaal in een geprofileerde omlijsting gevat tussen twee gelede, rechthoekige pilasters en bekroond door een half rond fronton met beschildering "GELOOFD ZIJ JESUS CHRISTUS". Dubbele deur met gesculpteerde makelaar, gedateerd "1732" en voorzien van een afbeelding van de Heilige Petrus, vlak gehouwen, gestyleerd loofwerk en bandlijsten. Links van het portaal hangt een gedenkplaat met opschrift "GIJ ZIJT PRIESTER IN EEUWIGHEID "/ "BLIJVEND EN DANKBAAR AANDENKEN AAN / E.H. OSWALD PIETERS / OVERLEDEN ALS ONDERPASTOOR VAN / ST. – PIETERSPAROCHIE TE OOSTKAMP / 10 FEBRUARI 1965". Tussen de hoofdbeuk en de noordelijke zijbeuk bevindt zich voor de gevel een kleine, voorgeplaatste traptoren op een octagonaal grondplan. De spiltrap leidt naar het doksaal en via de dakgoot ook naar de klokkentoren.

Zijgevels verticaal geaccentueerd door de verjongende steunberen en de licht spitsboogvormige vensters met traceringen.

Vieringtoren.

Eenvoudige, veldstenen klokkentoren van twee geledingen, gescheiden door een kordonlijst, en bekroond door een spitse bedaking met kruis. De torenromp wordt geschraagd door vier pijlers, de enige resten van de romaanse kruiskerk. Onderste bouwlaag met op elke zijde drie gekoppelde blindnissen, in de vier windrichtingen overhangen met een klok. Aan de noord- en zuidzijde is op de torenromp nog de aanzet van het voormalige dak van de transeptarm zichtbaar. De klokkenverdieping wordt telkens geritmeerd door een rondboognis, waarin twee gekoppelde galmgaten met als middensteun een monoliete zuil van Doornikse steen. Op de torenhaan staat naar verluidt het opschrift "PVDB 1731" (op de borst) en "RM DAMBRE PASTOOR 1901" (op de kam).

Sacristie, langwerpig pand van vier traveeën, gebouwd tegenaan de zuidwand van het koor, op een bepleisterde plint en onder een lessenaarsdak met grijze leien. Rechthoekige vensteropeningen in omlijstingen van lichte baksteen. Kruisko zijnen met diefijzers, onder ontlastingsbogen met open voeg. Linkergevel met vingerberaping en ingewerkte muurplaat (opschrift onleesbaar).

Bergruimte aan noordzijde, opgetrokken in 1933. Langwerpig gebouwtje in rood-bruine baksteen onder een leien zadeldak. Westelijke kopgevel met natuurstenen drielicht met diefijzers, gevat in een gele bakstenen omlijsting. Blinde lange muur met daar tegenaan gebouwde grafplaten die behoren tot het lapidarium (cf. Sint-Pietersplein z.nr.).

Interieur. Marmeren vloer. Bepleisterd en wit beschilderd interieur (zeker reeds in 1953 cf. Janssens de Bisthoven). Houten spitsbogig tongewelf, in de zijbeuken met trekankers. Het schip is van zijbeuken gescheiden door een rondboogarcade op zuilen met een octogonale plint. Pseudo-transept met zwaardere, rechthoekige pijlers van de vieringtoren. Hoogkoor met tegelvloer met geometrische patronen. Buitenmuren van de zijbeuken deels bekleed met overschilderde (geglazuurde) tegels.

In de toren bevindt zich een balk met opschrift "TOREN EN NAALDE HERSTELD IN 1901. EERW. DAMBRE, PASTOOR, BARON ALB. RUZETTE, VOORZITTER VAN DE KERKRAAD EN DE BIE DE WESTVOORDE, BURGEMEESTER", en twee andere balken met datumopschriften, respectievelijk "1708" aan de noordkant en "1655" aan de oostkant.

Mobilair.

Beeldhouwkunst. Op het noordelijk zijaltaar, Onze-Lieve-Vrouwbeeld, vermoedelijk uit eind 14de begin 15de eeuw en recent gerestaureerd door Toon Van Campenhout en ter bescherming in een vitrinekast geplaatst. Communiebank (1717-1718) vervaardigd door de Brugse meester-schrijn werker Michiel Clauwaert en in 1864-1865 door J. Van Nieuwenhuysse voorzien van vier vakken met de voorstellingen van de evangelisten.

Fraaie biechtstoel in renaissancestijl (in de zuidbeuk), geleverd in 1662 door Rycquart Brouckman. Twee andere biechtstoelen in sobere neoclassicistische stijl, de ene uit het einde van de 18de eeuw, de andere werd in 1867 voorzien van drie medaillons van de hand van J. van Nieuwenhuysse.

Schilderijen. "Overhandiging van de kerksleutels van Christus aan H. Petrus" op doek door Jan Maes (1658), oorspronkelijk horend bij het - op het einde van de 19de eeuw afgebroken - hoofdaltaar van de augustijnerbroeder Fulgentius. Tegen de noordmuur, "Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans" op doek van Jan Garemijn (1785), voormalig altaarstuk van het Onze-Lieve-Vrouwaltaar. Neogotische kruisweg gedateerd 1888 en uitgevoerd door Karl Beyaert.

Muurschildering van Heilige Petrus, aangebracht in de middenbeuk tegen de vieringtoren, uitgevoerd door parochiaan Jules Roets circa 1900.

Glasramen in transept- en koorvensters met afbeeldingen van de patroonheiligen (soms met wapenschilden) van de schenkers, vooraanstaande families (1890-1922), o.m. in het zuidelijke transept bovenaan gedateerd "1889" en onderaan gesigneerd "FIRMA DOBBELAERE / ... / BRUGGE". Ter gelegenheid van het 850 jarig bestaan van de oorspronkelijk romaanse kerk werd, volledig gesponseerd voor de parochianen van de Parochiale Eenheid St.-Franciscus, een nieuw glasraam geplaatst.

Doksaal met orgelkast en Van Eynde-orgel (1717), gerestaureerd in 1924 en 1993 door de firma Verschuieren Orgelbouw uit het Nederlandse Heythuyden. Tweede orgel (Bruggeman Moeskroen) aangekocht (1982) als tijdelijke orgel tijdens de restauratie van het Van Eynde Orgel (1981-1994) werd in 2017 vervangen door het huidige symfonisch Pelsorgel afkomstig uit Sas van ent (NL) in het centraal koor geplaatst.

Tegen de noordelijke zijmuur, gedenkplaat voor de militaire en burgerlijke slachtoffers van de Eerste Wereldoorlog. Ingewerkte, rechthoekige, grijs beschilderde steen onder de lijst waarop de wapenschilden van West-Vlaanderen, België en Oostkamp. De plaat is in drie verticale registers onderverdeeld "GESNEUVELDE SOLDATEN", "VERONGELUKTE BURGERS" en "GESNEUVELDE SOLDATEN". Daarnaast werden in 2015 twee plexiglasplaten toegevoegd met de namen van de slachtoffers van de tweede Wereldoorlog.

Bron: <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/87893>

2.4.2.2 Architecturale mogelijkheden.

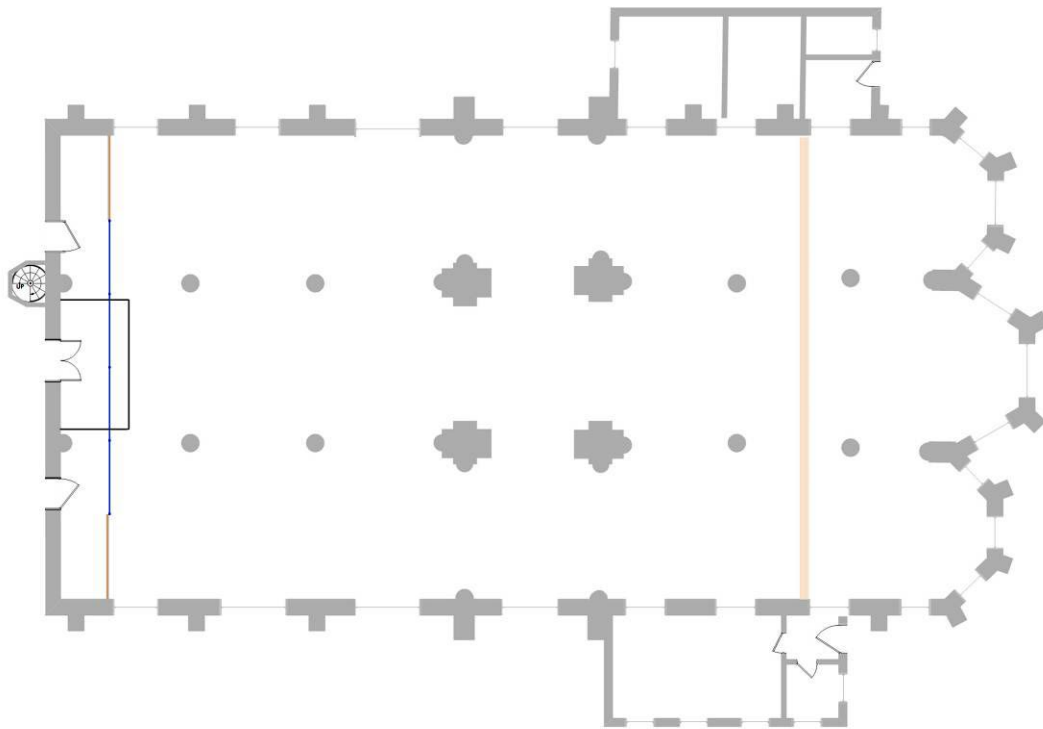
Sint-Pieters kerk is een 'hallenkerk' met 3 beuken, waarvan de zijbeuken ongeveer even hoog en even breed zijn als de middenbeuk. Midden op de middenbeuk staat de beschermde Romaanse achthoekige vieringtoren uit het einde van de 12de eeuw. De totale binnen lengte bedraagt ongeveer 42 meter met een breedte van 20 m.

De toegang tot de kerk is via het Sint-Pietersplein op de westzijde met een centrale brede deur in de middenbeuk en een kleine zijingang aan ieder zijbeuk.

In 2024 werden met steun van de provincie West-Vlaanderen en de gemeente de kleine ingangssassen vervangen door een ruim en transparante ingangsportaal met automatische schuifdeuren. Hiermee werd de toegankelijkheid verbeterd voor minder mobiele mensen, een betere ontruiming in geval van onheil en ook de toegang het doksaal met het beschermd Van-Eynde orgel werd hierdoor veiliger gemaakt.

Afzonderlijke privé toegangen zijn beschikbaar via de sacristie aan de zuidzijde en technische ruimte aan de noordzijde. Al deze toegangen zijn beschikbaar en meegenomen in het evacuatieplan in geval van ontruiming.

Het gebouw zonder drempels is mede door de automatische deuren gemakkelijk toegankelijk voor rolstoelgebruikers.

Grondplan: ongeveer 42 meter bij 20 m (Bron: Y. Carton)

Het huidig altaar is opgesteld op een 35-40 cm verhoogd niveau in de middenbeuk tussen de toren steunzuilen wat de mogelijkheid biedt om de stoelen rondom het altaar te plaatsen. Ook eventuele culturele evenementen zoals bv. kerstconcerten gebruiken deze plaatst als podium wat een nauwe verbondenheid met het publiek garandeert. Eventuele dode hoeken voor mensen achter de zuilen werd verholpen door het plaatsten van 4 TV monitoren die aangesloten zijn aan een gesloten tv-circuit met camera op het oksaal en een op de torenbeuk. Alle vieringen worden ook via een life streamingsdienst online beschikbaar gemaakt.

In totaal staan er ongeveer 300 stoelen verdeeld over 5 compartimenten, midden beuk, zijbeuk links en rechts en zijbeuk ter hoogte van het altaar. Daarnaast zijn nog 100 ploostoelen beschikbaar. De ruimte achter het altaar wordt gebruikt voor het zangkoor maar doet soms ook dienst als kleine receptieruimte of expositieruimte, gelet op de waardevolle elementen die zich vooraan de kerk bevinden (communiebank uit 1718, altaren, onze-lieve vrouwbeeld uit 15de eeuw, ...). De zijmuren zijn grotendeels ingenomen door de 4 biechtstoelen (uit 1663, Einde 18de eeuw en 1867) en de ingebouwde houten zitbanken.

Aan de zuidzijde, aangebouwd aan de kerk bevindt zich een ruime sacristie (+/- 10m bij 5m) met een grotere ruimte met ingebouwde kasten waar de liturgie benodigdheden zijn opgeslagen en een kleinere ruimte gebruikt voor materiaal opslag. De sacristie heeft een afzonderlijke ingang vanuit het Gemeenteplein en een doorgang naar de kerk vooraan rechts. Teven zijn hier ook al de bedieningen van de kerkverlichting en torenklok geplaatst. Aan de Noordzijde aangebouwd met een afzonderlijke ingang via de Brugsestraat bevindt zich de technische ruimte met brandalarm centrale, een stookplaats (verwarming op gas), en dienstruimte (met watervoorziening en afvoer) voor de onderhoudsploeg. Deze ruimtes zijn ook toegankelijk via een deur vanuit de Kerk vooraan links.

De geklasseerde toren is enkel toegankelijk door bevoegde personen via de spiltrap aan de westzijde met een passerelle tussen de daken van de midden- en linker beuk tot aan de toren.

Er zijn geen publieke sanitaire voorzieningen in de kerk maar een openbaar sanitair blok is beschikbaar op het gemeenteplein naast het oude Gemeentehuis, schuin tegenover de rechter ingangdeur. Een toilet voor privégebruik is wel beschikbaar.

2.4.2.3 Bouwfysische toestand.

Het gebouw is in goede staat maar blijvend onderhoud van de daken, goten en ondergrondse aansluitingen is een belangrijk aandachtspunt gezien de dakenconstructie. In samenspraak met de gemeente wordt ingezet op regelmatig onderhoud zodat hierdoor grote herstellingskosten kunnen vermeden worden.

Monumentenwacht voert 5 jaarlijks inspecties uit. De opmerkingen uit het verslag monumentenwacht (laatste verslag 2025) worden stelselmatig in functie van prioriteit aangepakt. Ook de bliksemafleidingsinstallatie (Heleblits) en elektrische installatie worden regelmatig gecontroleerd en waar nog herstellingen of aanpassingen uitgevoerd.

Voornaamste restauraties in het verleden zijn:

- restauratie brandglasramen (2007),
- overschakeling verwarming van stookolie naar gas (2009),
- vernieuwing dak en de inrichting van de sacristie (2009 en 2005),
- camerabewaking (2009),
- vernieuwing bliksembeveiliging (2009),
- restauratie communiebank (2010),
- vernieuwing beide tussengoten middenbeuk (2014),
- Gesloten TV circuit (2016), Streaming (2020) aanpassing geluidsinstallatie (2024)
- Overschakeling naar LED accent verlichting (2015), Algemene LED verlichting (2023)
- Restauratie biechtstoelen (2017)
- restauratie 14-15de eeuws Madonna beeld met kind (2024),
- Herinrichting van de ingangsportalen en verbeterende toegang tot het doksaal (trap naar beschermd orgel) en herschikking van de schilderijen (2024)

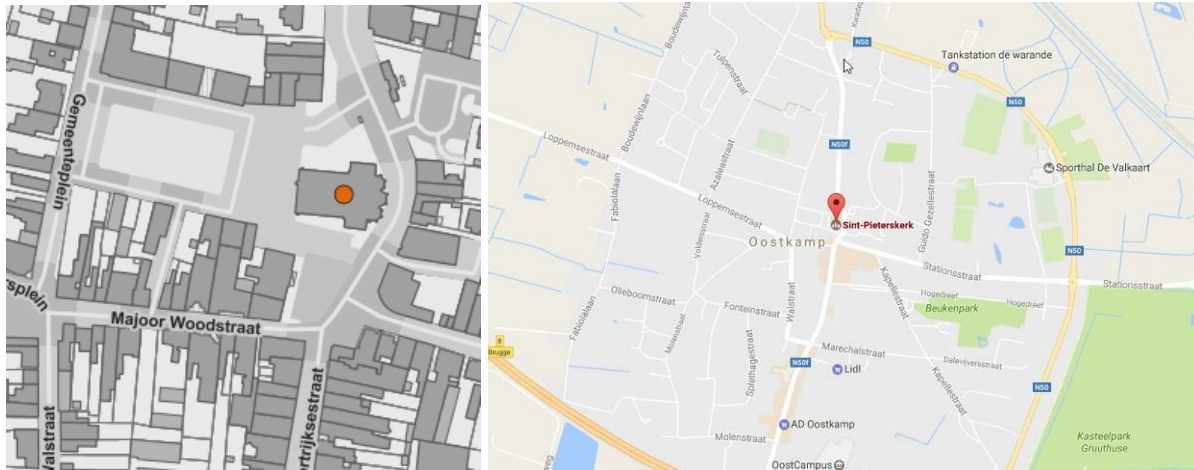
2.4.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Sint-Pieterskerk ligt in het centrum van de deelgemeente Oostkamp aan de oostzijde grenzend aan de Brugsestraat met Pastorieplein, zuidzijde aanpalend aan het Gemeenteplein, westzijde met hoofdingang aan het Sint-Pietersplein (vroeger kerkhof tot 1986) en noord aan het Lapidarium. Op het gemeenteplein bevindt zich ook het vroeger gemeentehuis, openbaar sanitair blok en een hotel restaurant (erfpacht van Kerkfabriek).

De Kerk is vlot bereikbaar via de Brugsestraat, Kortrijksestraat en Rustoordstraat en heeft ruime parkeermogelijkheden aan iedere zijde van de kerk met in totaal ongeveer 140 parkeerplaatsen. De bushalte (Lijn 20, 21) met verbindingen naar aangelegene woonwijken, deelgemeenten en richting Brugge en Tielt bevindt zich direct aan de kerk.

De omgeving en toegang tot de kerk bevindt zich in een autovrij zone met uitzondering voor ceremoniewagen. De ruimtes rond de kerk worden wekelijks gebruikt voor de openbare

markt op donderdag en andere gemeentefeestlijkheden (kermissen, kerstmarkten, ...). De gemeente zal de komende legislatuur de omgeving aan het gemeenteplein aanpakken. Daarin zal men werken om de omgeving groener en blauwer te maken.

Bron: inventaris.onroerendergoed.be en Google

Gemeenteplein met Kerk en Gemeentehuis en/of Hotel/Restaurant is een bekend gemeente gezicht.

Bron: Heemkundige kring Oostkamp

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

2.4.4.1 Gebruik voor de eredienst

De Sint-Pieterskerk als hoofdkerk van de parochiale eenheid Oostkamp Sint Franciscus wordt op heden nog bijna dagelijks gebruikt voor de eredienst. De St.-Pietersparochie is een parochie waar nog een sterke verbondenheid is binnen de kerkgemeenschap die tevens verweven is in het openbare- en verenigingsleven.

Naast de weekendviering op zondag, is er een dagelijkse avondmis op dinsdag, donderdag en vrijdag, op woensdagmorgen is er een gebedsviering. Op jaarbasis zijn er een 250-tal vieringen op vastgesteld tijdstippen. Zondagsviering zijn veelal familiebijeenkomsten ter nagedachtenis aan overleden vrienden en familieleden met een 80 tot 120 mensen.

Jaarlijks terugkerende vieringen zijnde de kerkelijke hoogfeesten opgeluisterd door het Kerkkoor "Cantorij Jubilate" die inmiddels 50 jaar bestaat en brengen tot 100 à 150 mensen naar de kerk. Maar ook speciale aangelegenheden naar aanleiding van 11 november, 8 mei, 21 Juli/Te-Deum, ... kunnen nog steeds op veel belangstelling rekenen.

Daarnaast zijn er gemiddeld 40 begrafenissen, 40 tal doopsels, 10-tal huwelijken, en een 10-tal bijkomende vieringen (schoolvieringen, communies, herdenkingsplechtigheden, de kerst in- of uitzingen, zangavonden, enz). Voor sommige van deze vieringen is het noodzakelijk de bestaande 300 zitplaatsen uit te breiden met de 100 klapstoelen die ter beschikking staan achteraan de kerk.

Dit betekent dat de Sint-Pieterskerk nog steeds een 350-tal vieringen heeft, met daarnaast de dagelijks gewone bezoekers samen goed voor ongeveer 15.000 tot 20.000 kerkbezoeken op jaarbasis!

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De kerk is aangesloten bij het internationaal netwerk Open Kerken (Open churches - openchurches.eu/en-be) en heeft ruime openingsuren (zomer 8u00 tot 19:00, winter 8:30 tot 18:00). Voor de beveiliging is er een camerabewaking geïnstalleerd zodat de kerk onbemand overdag ook veel bezocht kan worden als stille ruimte, om even tot rust te komen, te bidden, een kaarsje te branden, of gewoonweg de kerk en erfgoed te bezoeken.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.4.2 Inzetten op valorisatie

De kerk wordt regelmatig gebruikt buiten de religieuze activiteiten voor andere doeleinden en instanties zoals concerten en tentoonstellingen zijnde privé initiatieven of onderdeel van gemeentelijke of gewestelijke cultuurevenementen. Zo wordt de kerk meermaals per jaar gebruikt voor kunst exposities al dan niet samen met het nabijgelegen Gemeentehuis o.a. met kermiszonntag georganiseerd door de Heem- en Kunstkring Lamme Goedzak. Ook het Cantorij Jubilate-koor maakt regelmatig gebruik van de kerk voor de repetities al dan niet met het orgel.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Reeds meer dan 20 jaar worden elke donderdagavond in augustus orgelconcerten georganiseerd door “De vrienden van het Orgel”. <http://www.vriendenvanhetorgel-oostkamp.be/>

Sedert de restauratie in 1994 zijn al meer dan 100 concerten doorgegaan. Dit jaarlijks evenement wordt ondersteund door talrijke cultuur verenigingen, gemeente, organisaties en ondernemingen en is bekend tot ver buiten de gemeente dank zij de uitstekende binnenlandse en buitenlands organisten. (Meer informatie kan je vinden op de bovenvermelde website).

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Daarnaast wordt de kerk gebruikt voor voordrachten, concerten, o.a. kerstconcerten...), Kerstmarkt, filmprojecties o.a. n.a.v. Pasen met de Mattheus passie, en andere evenementen (MA-Brugge-festival, KSA, ...)

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

De Kerk wordt ook meermaals per jaar gebruikt voor exposities o.a. Open kerkdagen, Buren bij kunstenaars, Heemkring Oostkamp, ...).

2.5. Sint-Eligiuskerk in Ruddervoorde

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

DN 0409

2.5.1. Identificatie

Naam: Sint-Eligius

Geografische ligging

- Markt 1, 8020 Ruddervoorde
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Brugge-Zuid
- Parochie: Pastorale eenheid Sint-Franciscus – Parochie Sint-Eligius

Eigenaar: gemeente Oostkamp

Beschermingen (bron: inventaris.onroerenderfgoed.be)

- De kerk Sint-Eligius is vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 05-10-2009. (Vaststellingsbesluit)

2.5.2. Beschrijving

2.5.2.1 Cultuurhistorische waarde

2.5.2.1.1. Historiek

De kerk is gelegen aan de eeuwenoude kruising van de Sijlostraat (N) en de Sint-Elooisstraat (NO) ter hoogte van de Markt (O), en de vanuit zuidwestelijke richting komende Torhoutsestraat, in het middelpunt van het dorpscentrum van Ruddervoorde. Ten zuiden is de kerk net niet ingebouwd door de huizen aan de Torhoutsestraat en ten westen is de kerk toegankelijk via de Hofstraat en het Hofplein.

De omgeving van de kerk is volledig verhard. Aan de noordzijde verwijst het smeedijzeren hekken met tussenliggende natuurstenen pijlers versierd met drielobben, ontworpen door architect Alfred Sarot uit Tielt (1883), op de voormalige aanwezigheid van een kerkhof. Daar is nu een lapidarium gevestigd. Binnenin het hekken zijn fietsenstallingen voorzien. Naar verluidt circa 1930 verdwijnt het kerkhof naast de kerk en wordt de bakstenen muur met trappen en ezelsrug aan het kerkportaal (circa 1935-36) opgetrokken. Het geheel is recent deels vernieuwd. Aan de noord- en zuidzijde van de kerk bevinden zich leibomen.

Ontstaan

Een akte van 961 van graaf Arnulf II, waarin aan de proost van het Brugse kapittel van Sint-Donaas bezittingen worden geschonken in Ruddervoorde, spreekt over de kapel van Waardamme en "den altare" van Ruddervoorde, de twee hulpkerken van de toenmalige parochie Orscamp. Meteen zou dit de oudste vermelding zijn van een bidplaats te Ruddervoorde. Deze akte van 961, die later als vals wordt bestempeld door De Smet, wordt pas in een oorkonde van 31 oktober 1089 overgemaakt door graaf Robrecht I de Fries van Vlaanderen. In 1090 bevestigt Radbod II, bisschop van Doornik, de rechten van het Brugse Sint-Donaaskapittel over de parochiekerk van Ruddervoorde, meteen de oudste historische vermelding van de kerk van Ruddervoorde. De eerste Sint-Eligiuskerk dateert vermoedelijk uit de 13de of de 14de eeuw.

16de-17de eeuw

In 1559 kondigt paus Paulus IV de oprichting van 14 nieuwe bisdommen in de Nederlanden aan. Brugge wordt ingesteld als bisdom en bestaat uit negen decanaten. Eén van die decanaten is Torhout, waarin Ruddervoorde een parochie is. Op de Grote Kaart van het Brugse Vrije van Pieter Pourbus (1561-1571), gekopieerd door Pieter Claeissens (1601), is de kerk afgebeeld met een imposante toren. Na de godsdiensttroebelen op het einde van de 16de eeuw wordt rond 1640, ten tijde van pastoor Van der Kijnderen, vermeld dat de kerk van Ruddervoorde in puin ligt. Er is sprake van twee altaren: een hoogaltaar toegewijd aan Heilige Eligius en een Onze-Lieve-Vrouwaltaar. Een andere bron vermeldt dat pas in 1642 het hoofdaltaar door bisschop Nicolaus de Haudion (bisschop van 1642-1649) wordt toegewijd aan Sint-Eligius. In 1644, onder pastoor Boulart, zou de zuidzijde van de kerk nog steeds niet hersteld zijn. Vanaf 1644 worden in de kerk van Ruddervoorde vooraanstaande afgestorvenen begraven.

18de eeuw

Op de ommeloper van Ruddervoorde van 1724-1729 is de kerk voorgesteld met twee beuken en een hoge, vierkante toren met scherpe naald. Het geheel is omgeven door een muur. In 1756 wordt een nieuw orgel met 15 registers gebouwd door Pieter Van Peteghem uit Gent. In de periode 1758-1790 vermeldt men, ondanks de weergave in de ommeloper van Ruddervoorde van 1724-1729, een langdurig proces voor het bouwen van een tweede beuk. Door het decreet van keizer Jozef II, uitgevaardigd op 17 juli 1784, mogen vooraanstaande afgestorvenen niet langer in het kerkgebouw begraven worden, maar op het omgevende kerkhof. Naar verluidt is er van 1797 tot 1803 geen pastoor en worden er geen kerkelijke goederen onteigend.

19de eeuw

Op de Atlas der Buurtwegen (circa 1843) wordt de kerk afgebeeld met een voorgeplaatste westtoren op een rechthoekig grondplan, twee ongelijke beuken en een rechthoekig koor. Het geheel is wellicht omgeven door een kerkhofmuur. In 1873 schenkt juffrouw Vlaming, dochter van de latere burgemeester Charles Vlaming (burgemeester van 1801-1808), grond om een nieuwe begraafplaats aan te leggen, ter hoogte van het huidige Sint-Elooisplein (cf. Sint-Elooisstraat z.nr.).

In een proces-verbaal van de zitting van 14 februari 1878 van het Provinciaal Comité voor Monumenten wordt gemeld dat de kerk te klein is geworden. Onder leiding van architect Arthur Verhaegen (1847-1917), tevens glazenier en leerling van Béthune, worden plannen opgesteld voor de volledige, neogotische reconstructie van de kerk, met enkel behoud van de toren. De werken worden uitgevoerd in de periode 1879-1884: het gebouw wordt uitgebreid met een koor en twee zijkapellen, een transept en een nieuwe zijbeuk. Vermoedelijk zijn de bouwwerken grotendeels voltooid in 1882, want het bewaarde Sint-Annaklokje uit de nu verdwenen vieringtoren is gedateerd in 1882. Op 20 juni 1883 wordt door architect Alfred Sarot uit Tielt een ontwerp opgesteld voor een nieuw hek rondom de kerk, dat deels is bewaard aan de noordzijde van het gebouw. Naar aanleiding van de verbouwingen is vanaf 1877 het kerkhof overgebracht naar de geschonken grond aan de overkant van het Sint-Elooisplein (cf. Sint-Elooisstraat z.nr.). In 1884 worden het hoofdaltaar en het Onze-Lieve-Vrouwaltaar gesculpteerd door de gebroeders Blanchaert; het altaar van Sint-Elooi volgt in 1888. De polychrome afwerking van het koor en het transept is aangebracht door P. Lepoutre in 1887.

20ste eeuw

In 1901 worden verschillende glasramen geplaatst o.m. geschonken door de families van Outryve d'Ydewalle en Pecsteen. Rond 1909 worden ontwerpplannen opgemaakt door architect Jules Carette (1866-1927) uit Kortrijk. De bisschop van Brugge, Mgr. Waffelaert, gaat akkoord met de werken en op 11 februari 1910 worden de plannen goedgekeurd. De twee oude zijbeuken worden afgebroken en vervangen door twee nieuwe, bredere en hogere zijbeuken, die verlengd worden tot langs beide zijden van de toren met het hoofdportaal. Hierdoor wordt de oude westtoren, die alleen aan de middenbeuk aansloot op het gebouw, nu ingesloten. De toren zelf wordt verhoogd en het spitse vieringtorentje wordt weggenomen. Het hoofdkoor wordt beschilderd met neogotische sjablonenschilderingen in diverse kleuren. Op maandag 13 oktober 1913 wordt de kerk plechtig ingewijd.

Op 17 oktober 1918 dynamiteren de terugtrekkende Duitse troepen de toren. Vermoedelijk zijn vooral de toren en het schip verwoest. In afwachting van de heropbouw wordt een

noodtorentje aangebracht en worden de vieringen gehouden in een noodkerk in "De Gilde" aan de Vlamingstraat (cf. Vlamingstraat nr. 3). De toren en het schip worden onder leiding van architect W. Nolf (1900-1964) uit Torhout heropgebouwd in dezelfde stijl. Bij de ingebruikname van de kerk circa 1925-1926 resten van de oorspronkelijke kerk alleen nog de funderingen van de toren, het koor en de dwarsbeuk. Klokkengieter G. Slegers-Causard van Tellin giet in 1926 uit de brokstukken van de

oude klokken, drie nieuwe klokken met name Heilige Eligius, Heilige Victor en Heilige Maria. De gebroeders Sloomackers uit Brussel bouwen een nieuw orgel, dat in 1974 in vervallen toestand zal worden aangetroffen en vervangen.

In 1940-1945 worden de drie nieuwe klokken weggehaald door de Duitsers en in 1951 opnieuw vervangen. In 1954 maakt men melding van herstellingswerken onder leiding van de Brugse architect Maurice Vermeersch (1901-1977) aan de schalies en de kerkvensters. Daarbij wordt gebruik gemaakt van roche claire van Massangis. In 1957 wordt het interieur van de kerk herschilderd en worden alle gotische muurornamenten en polychrome heiligenbeelden in het wit overschilderd. Naar aanleiding van de vervallen toestand van het bestaande orgel, wordt in 1977-1978 een nieuw orgel gebouwd door Loncke Orgelbouw uit Zarren met daarin een aantal elementen uit het begin 20ste-eeuwse orgel verwerkt. In 1981 wordt de sacristie ingericht als week- en winterkapel.

21ste eeuw

De grondige restauratie van de toren, de daken en de goten werden voltooid eind 2024 (fase 1). In een volgende fase (2) worden de gevels gerestaureerd

2.5.2.1.2. Beschrijving

De plattegrond ontvouwt: één middenbeuk en twee zijbeuken van vijf traveeën en een pseudo-transept. Veelhoekig hoofdkoor, geflankeerd door twee soortgelijke zijkapellen. In de oksel van de noordelijke zijkapel en het pseudo-transept bevindt zich de kleine oorspronkelijke sacristie. Ten zuiden van de zuidelijke zijkapel en het pseudo-transept sluit een uitbreiding aan met de nieuwe sacristie (begin 20ste eeuw) en enkele kleine bergruimtes. Aan de eerste travee van de noordbeuk paalt een doopkapel met driezijdige afsluiting en een deur, en aan de zuidbeuk een kleine rechthoekige kapel. Kerk van oranje (20ste eeuw) en bruine (19de eeuw) baksteen met enerzijds gebruik van arduin voor de kordonlijsten, de afdekking van de versneden steunberen en de afzaten, en anderzijds gebruik van witte natuursteen voor de venstertraceringen. Fundamenten van de toren in

veldsteen tot net boven het portaal, ten dele gecombineerd met natuurstenen voor de hoekkettingen. Verdere toren in oranje baksteen met natuursteen voor de hoekkettingen tot de tweede geleding. Het geheel onder een leien daken.

Voormalige voorgeplaatste toren van 52 meter, opgedeeld door vier geledingen onder spitse toren geflankeerd door arkeltorentjes. Korfboogvormig westportaal onder een spitsboogvenster, samen gevat in een traveenis. Tweede en derde geleding met lichtsluven, op de derde bouwlaag in spitsboognissen. Bovenste deel met galmgaten onder achthoekige torenspits met torenuurwerk en kruisbeeld. Breder zuidoostelijk hoektorentje door de aanwezigheid van de wenteltrap naar de wandelgang rondom de torenspits.

Zijbeuken geritmeerd door een hoog spitsboogvenster met geprofileerde dagkanten, afgewisseld door versneden steunberen. Versneden kordon onder de dakhelling. Doopkapel met hoge, smalle spitsboogvensters; kapel aan de zuidzijde met rond venster; ingangstraveeën met rechthoekige, dubbele deur onder arduinen strek, gevat in een ruimere spitsboognis.

Neogotisch pseudo-transept met puntgevels verlevendigd met sierankers, rood beschilderd houtwerk o.m. kroonlijsten op klossen en dito luiken in het topstuk. Grootvenster met sierlijke traceringen. Hoofd- en zijkoren met lancetvensters, gealterneerd door versneden steunberen.

Neogotische sacristie aan de noordzijde met kleine puntgevel die wordt gevormd door een schouw die tegenaan de gevel uitloopt op een lichte overkraging. Vensteropeningen met diefijzers. De 20ste-eeuwse uitbreiding aan de zuidzijde van het koor is onderkelderd en vertoont eenzelfde uitwerking als de neogotische uitbreiding, o.m. aangevuld met een traptorentje.

Interieur

Bewaarde vloer in natuursteen. Schip (met hoogte van 18 meter) en zijbeuken met houten spitsboogoverwelling met trekankers; in de koren worden de gewelfribben opgevangen door schalken. Ter hoogte van het schip steunen de spitsboogvormige scheibogen op 19de-eeuwse arduinen zuilen met achthoekige basementen en Korinthische kapitelen. Quasi volledig wit beschilderd interieur, op het hoofdkoor na: onderaan neogotische beschildering van de wanden (origineel ?), de slanke pijlers en de houten overwelling. Sobere transeptarmen en schip voorzien van witte glas-in-loodramen. De glasramen in het hoogkoor, die Heilige Eugenius, Heilige Henricus, Heilige Hart, Heilige Jacobus en Heilige Sophia voorstellen, zijn o.m. geschonken door Eugène van Outryve d'Ydewalle (1900), door burgemeester Emmanuel d'Ydewalle (1900), de familie Pecsteen (anno 1921) en "IN MEMORIAM MARIA SOPHIA ANDRIES EX RUDDERVOORDE UXORIS DR. LEONIS RAES EX OEDELEM IN RUDDERVOORDE / 21-7-1914 R.I.P.". De glasramen in het rechterkoor, met o.m. de volgende opschriften "C. ANNYS - J. DESMET / BRUGGE 1921", "CAM. ANNYS - JOS. DESMET IN 1921 HERSTELD BRUGGE" en "DD SERRUYS PASTOR AN 1886", stellen de Heilige Carolus, Heilige Eligius, Heilige Lodewijk en Heilige Fredericus voor. In het linkerkoor (Onze-Lieve-Vrouwekoor) met o.m. de opschriften "CAM. ANNYS JOS. DESMET / IN 1921 HERSTELD BRUGGE" en "CAM. ANNYS JOS. DESMET / 1902",

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

beelden de Heilige Johannes Evangelist, Heilige Antonius van Padua, Onze-Lieve-Vrouw Moeder Gods en Heilige Jozef af.

Grafsteen van 1670 van pastoor de Hurpy voor het Onze-Lieve-Vrouwaltaar. Koperen grafplaat uit 1783 met het wapenschild van burggraaf de Nieulant en zestien kwartieren, geslagen door koperslager C. J. Bifschof uit Brussel, en koperen grafplaat uit 1832 van Renierus Jacobus van Nieuwerburgh. Obiit van d'Udekem d'Acoz van 1920. Tochtportaal met glas-in-loodramen.

Nieuw glasraam in de zijkapel aan de zuidzijde van het toegangsportaal met opschrift "KREATIE EN REALISATIE P. MAJEURUS/ MEESTER GLAZENIER / BRUSSEL / 1994". Dit glasraam van Pierre Majèrus draagt de naam "Christus voert het Godsvolk" en is geschonken door baron Jacques Pecsteen.

Mobilair

Het hoogaltaar is toegewijd aan de Heilige Eligius, versierd met een centrale calvarieberggroep met links de Heilige Cecilia en Heilige Eligius en rechts de Heilige Sebastiaan en Heilige Barbara. De mijters in de onderbouw verwijzen naar de Heilige Eligius als bisschop van Noyon en Doornik.

Zijaltaar toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw met in het midden een calvariegroep. Gepolychromeerd neogotisch houten retabelaltaar voor de Heilige Eligius uit de 19de eeuw met reliëfs in de nissen met in het midden met Heilige Eligius gezeten op zijn troon met links zijn mijtering en rechts zijn sterfbed.

Houten altaar in de huidige doopkapel afkomstig uit de kloosterkapel met retabel met geschilderde beelden van de Heilige Donatianus, Onze-Lieve-Vrouw van de 7 smarten, Heilige Anna, Heilige Antonius en Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand.

Zwart marmeren doopvont uit 1914 met koperen deksel met beeltenis van aartsengel Michael, geschonken door pastoor Michael Jackson en vervaardigd door J. Lelan uit Kortrijk. Achthoekige kuip met medaillons en vier evangelisten. Opgehangen met gietijzeren constructie en afgesloten met gietijzeren hekwerk.

Eikenhouten biechtstoel in Lodewijk XVI-stijl daterend uit 1780 vooraan rechts in de kerk met bovenaan het Oog Gods in wolken- en stralenkrans. 19de-eeuwse eikenhouten neogotische biechtstoelen, waarvan zeker één aangekocht in 1912, met de voorstelling van twee mannelijke heiligen en met beelden van de Heilige Nepomucenus. Verkoop van de 19de-eeuwse eikenhouten neogotische preekstoel aan de kerk van Geluwe en vervanging door de huidige preekstoel uit 1912 vervaardigd door beeldhouwer Lelan uit Kortrijk. Voorstelling op de kuip van Christus Zaligmaker, Jezus ondervraagt de Schriftgeleerden en de prediking van Jezus. Op de hoeken staan de vier Evangelisten en in de nissen van de sokkel de vier Westerse kerkvaders (Heilige Gregorius, Heilige Ambrosius, Heilige Augustinus en Heilige Hiëronymus).

Het dienstaltaar op het podium dateert van 2007. Het bestaat uit twaalf lagen die de twaalf apostelen voorstellen en daarboven nog drie lagen: de Vader, de Zoon en de Geest. Er is een doorkijk naar het Heilig Sacrament. Op de bovenste laag is een deel van de doxologie in kalligrafie gebeiteld.

Neogotisch gepolychromeerd houten triomfkruis of calvarieberg uit de 19de eeuw boven het altaar, aangekocht in 1913: vervaardigd uit pitch pine met gepolychromeerde beelden op arduinen consoles.

De ambo, de standaard voor het evangelieboek en de zitplaatsen voor de voorgangers en de acolieten zijn recente (2007-2016) verwezenlijkingen, vervaardigd door de gebroeders Van Paemel.

Piëtagroep, aangekocht in 1913, op een eikenhouten blok en met bovenliggend houten kruis, geplaatst in kapel ten zuiden van westportaal en afgesloten met een gietijzeren hekken. Daarvoor de beelden van de Heilige Franciscus en Heilige Livinus. De kerk bevat wit beschilderde 19de-eeuwse houten beelden van de Heilige Eligius bisschop, Heilige Franciscus van Assisi en Heilige Antonius abt. Aan de pilaren in de middenbeuk de gipsen beelden van de Heilige Anna, Heilige Godelieve, Heilige Antonius van Padua, Heilige Barbara, Heilige Antonius abt en het calvariekruis. Daarnaast nog twee gipsen beelden van het Heilige Hart en Onze-Lieve-Vrouw van de Rozenkrans. Houten beelden aan de zijkant bij het orgel van de Heilige Jozef, Onze-Lieve-Vrouw in stralenkrans en Heilige Franciscus. Doksaal met houten balustrade en daarboven kruis.

Achteraan de kerk: wijzerplaat van een torenuurwerk en marmeren plaat van kanunnik Andries (1796-1886), afkomstig uit zijn geboortehuis. Neogotische ommegang of kruisweg in de zijbeuken verkregen in 1926 door schenking van parochianen.

In 1977 wordt het orgel van het doksaal gehaald en verplaatst naar de linkerbeuk. Een deel van het oude orgel, gebouwd door H. Sloomackers en Frères uit Brussel in 1899, wordt gebruikt en aangepast in het nieuwe orgel door de firma Loncke uit Zarren. In het jubeljaar 1950 worden drie nieuwe klokken, gegoten door ir. Michiels uit Doornik, opgehangen: Audomarus, Maria en Eligius.

Het Sint-Annaklokje uit 1882, afkomstig uit het vieringtorentje, wordt in het koor geplaatst in een draagstoel vervaardigd in 1982 door André Delafontaine.

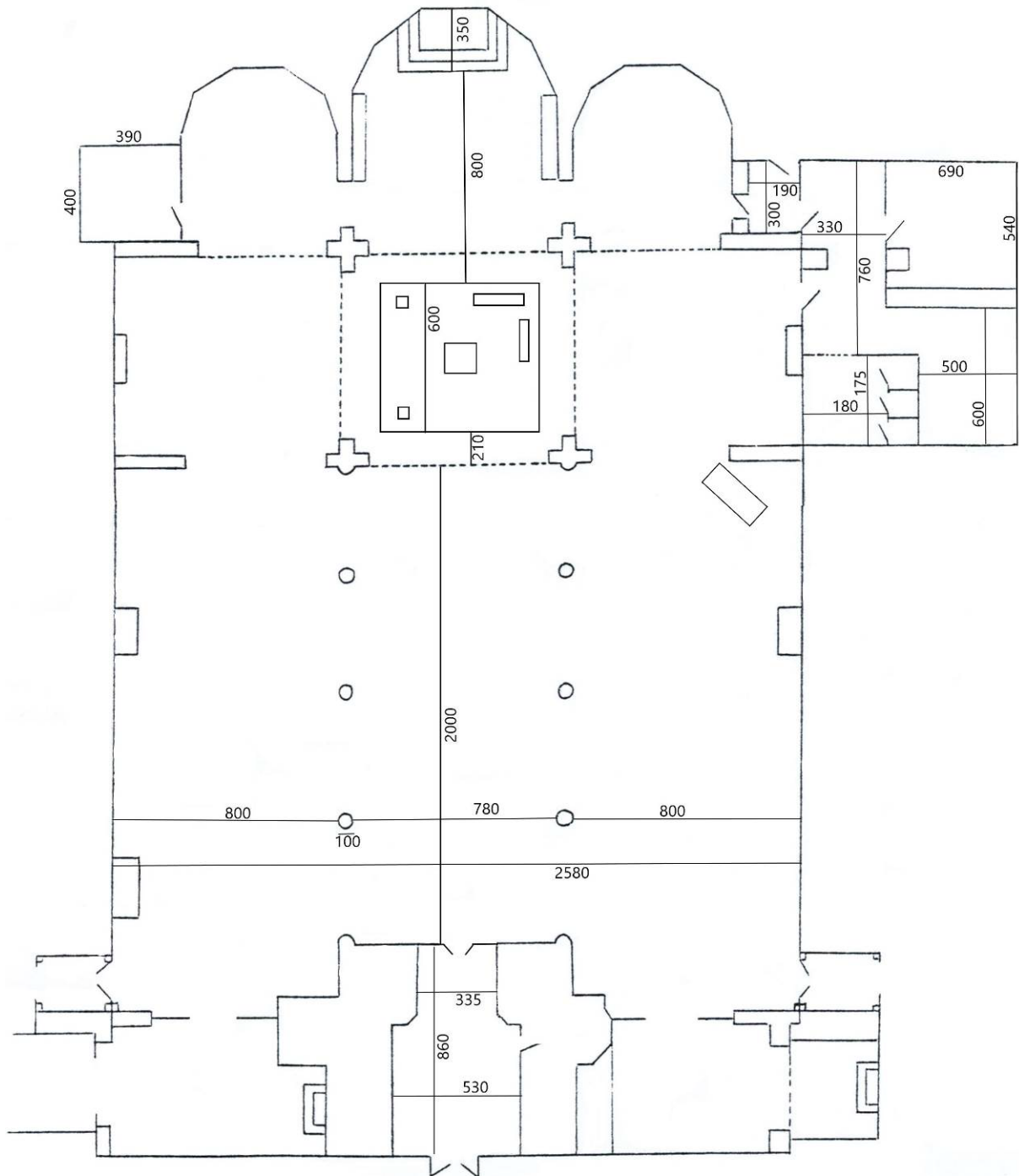
Koperen reliekhouders van de Heilige Eligius in de vorm van een hamer geschonken in 1672, zilveren stralenmonstrans door Andreas Petyt uit Brugge vermoedelijk geschonken in 1751 door P. G. Rousseaux, zilveren neogotisch chrismathorium uit de 19de eeuw en zilveren 19de-eeuwse ciborie.

bronnen: <https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/88214> en Heemkring Ruddervoorde

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.2.2 Architecturale mogelijkheden

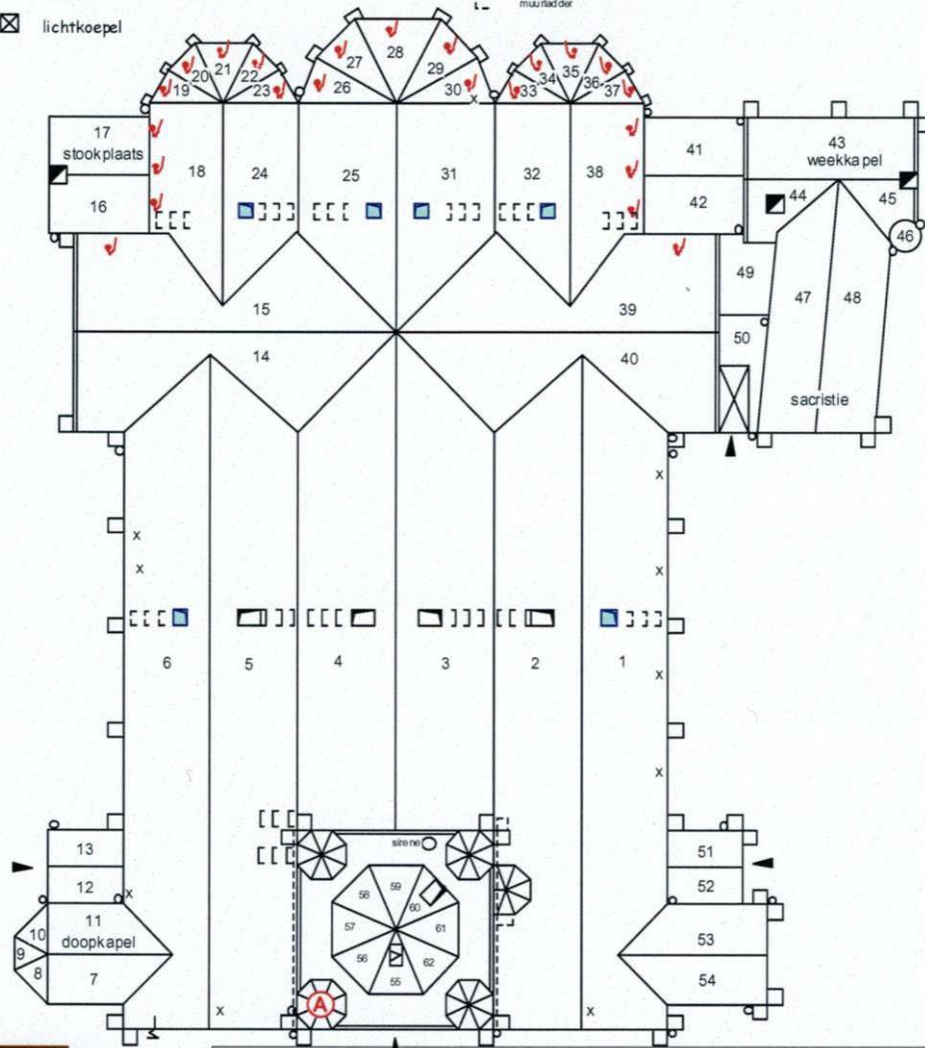

LEGENDE:

- o regenwaterafvoer
- [[[dakladder
- ▭ dakluik
- ▣ schouw
- ⊗ lichtkoepel
- ◀ toegang
- └─┬─┘ barst
- x Afgebladderd verwerk
- (A) gevaarlijk gebarsten spits

te plaatsen :

- ▣ dakluik
- ▤ ladderhaak
- [[[dakladder
- ▨ muurladder

monumentenwacht
West-Vlaanderen vzw

Dakenplan: Sint-Eligiuskerk		Desmet Peter	
adres: Markt	8020 Rudderveorde	16/06/2010	
Dossiernummer: 50122			

bron: Monumentenwacht

De totale binnenlengte van de kerk bedraagt ongeveer 48 meter en de breedte ruim 25 meter. Er zijn drie ingangen: een centrale deur aan de kant van de Hofstraat die toegang geeft aan de middenbeuk via het portaal en twee zijingangen, aan iedere zijbeuk een. De kerk is ook bereikbaar via een deur aan de Torhoutsestraat en een deur aan de sanitaire voorzieningen.

De kerktoren is te bereiken via een wenteltrap in het portaal.

Voor rolstoelgebruikers is de kerk gemakkelijk toegankelijk via een hellend vlak aan de Hofstraat.

Er is een bushalte aan de kerk in de Sijlostraat. Naast die bushalte zijn er ook openbare toiletten. In de kerk zijn er toiletten vooraan, naast de sacristie.

Het podium en het altaar dateren van 2007 en in 2016 werd een nieuwe geluidsinstallatie geïnstalleerd. Het altaar is opgesteld op een klein podium; het is gemakkelijk om daarrond de stoelen op te stellen.

Er staan momenteel 280 stoelen opgesteld, verdeeld over 5 compartimenten: middenbeuk, zijbeuk links en rechts en zijbeuken ter hoogte van het altaar. Er zijn twee stapels van 50 stoelen die gemakkelijk bijgeplaatst kunnen worden.

Vooraan zijn nog enkele aangebouwde ruimtes: rechts een sacristie van 5 bij 6 meter, een weekkapel van bijna 7 op ruim 5 meter, een sanitaire ruimte en een omkleedruimte voor de acolieten. Links is een stapelruimte voor het onderhoud van 4 op 4 meter. De stookplaats bevindt zich ondergronds en is te bereiken via de sacristie.

2.5.2.3 Bouwfysische toestand

In het rapport van begin 2017 van monumentenwacht werden naast een aantal kleinere herstellingen de noodzaak van een grondige renovatie van heel belangrijke delen van het gebouw aangegeven. De ideeën rond inrichting of aanpassen van het gebouw met het oog op meer multifunctionaliteit waren destijds niet “beslissingsrijp” .

Restauratie

Stand van zaken op 30 april 2025:

De grondige restauratie van de toren , de daken en de goten zijn voltooid. (fase 1)

Volgende fase(2): Restauratie van de gevels; dossier voor de subsidiëring van de Vlaamse overheid is ingediend, aanbesteding gepland in volgende maanden, uitvoering werken: eind 2025-eerste helft 2026.

Voor de start van de uitvoering van deze fase is verder overleg met de gemeente nodig: Hoe zien we de omgeving van het kerkgebouw evolueren-hoe kan de restauratie van de gevels bijdragen tot het “upgraden” van het hele dorpszicht?

Fase 3: restauratie glas-in-lood ramen: (2027?)

De volgende werken werden niet in fases opgedeeld maar samen opgesomd: (vergadering kerkbestuur 18/03/2019)

- Opstijgend vocht
- Sanitair- keuken accommodatie
- Verwarming en verlichting
- Multimedia(geluid, beeldschermen, wifi, gerealiseerd)
- Doopkapel
- Herschilderen

De Sint-Eligiuskerk ligt in het centrum van Ruddervoorde, aan de noordzijde grenzend aan de Markt en het lapidarium, in het oosten aan de Torhoutsestraat en in het westen aan de Hofstraat. In het zuiden is er een doorgang tussen de Hofstraat en de Torhoutsestraat. Dit alles maakt de kerk vlot bereikbaar.

De bushalte (lijn 21: Tielt-Zwevezele-Brugge en lijn 96: station-Oostkamp-Waardamme-Ruddervoorde) bevindt zich vlak bij de kerk aan de noordzijde. Er is een ruime parkeergelegenheid op het Sint-Elooisplein in het noorden en het Hofplein in het westen.

2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.4.1. Gebruik voor de eredienst

De Sint-Eligiuskerk wordt op heden nog vaak gebruikt voor de eredienst.

Er is wekelijks een weekendviering op zaterdag. Daar zijn telkens een 60 à 70 mensen aanwezig. Bij een viering intentie (ongeveer de helft van de vieringen) of bij speciale vieringen (instapvieringen, eerste communie, vormsel,...) loopt dit op tot boven de 200.

Daarnaast zijn er ongeveer 30 uitvaarten, 30 doopsels, een vijftal huwelijken en een tiental bijkomende vieringen (schoolvieringen, communievieringen, herdenkingsplechtigheden, de kerst in of uitzingen, zangavonden, enz). Voor sommige van deze vieringen is het noodzakelijk de bestaande 280 zitplaatsen uit te breiden met de klapstoelen (100) die ter beschikking staan achteraan de kerk.

Dit betekent dat de Sint-Eligiuskerk nog steeds een 120-tal vieringen heeft op jaarbasis, samen goed voor ongeveer 10 000 kerkbezoeken.

De kerk is overdag geopend. Dan wordt ze vaak bezocht wordt als stille ruimte, om even tot rust te komen, te bidden, een kaarsje te branden, of gewoonweg de kerk te bezoeken.

2.5.4.2. Inzetten op valorisatie

Buiten de religieuze activiteiten wordt de kerk gebruikt voor concerten van het Eligiusensemble of gelegenhedsartiesten. Daarnaast wordt ze ook sporadisch gebruikt als tentoonstellingsruimte.

Om het gebouw verder te valoriseren als ontmoetingsplek waar sociale en culturele activiteiten kunnen plaatsvinden, zouden volgende mogelijkheden kunnen overwogen worden om dit te optimaliseren:

- Een onthaalruimte te creëren of in te richten (vestiaire
- Modern sanitair te voorzien (of het bestaande toegankelijker te maken en uit te bereiden)
- Een keukenruimte te voorzien

- Functioneel meubilair aan te schaffen (Goed opbergbare tafels, aangepaste stoelen...)
- Te zoeken hoe we een “zachte” opdeling van de kerkruimte kunnen realiseren in functie van vieringen met kleinere groepen en het creëren van een “ontmoetingsruimte” .
- Multimedia verder ontwikkelen
- De doopkapel krijgt speciale aandacht (inrichting, aankleding, verwarming...)-

Wij menen dat deze ingrepen het kerkelijk gebruik van onze kerk kunnen versterken, ze bieden zeker een meerwaarde voor de grotere en kleinere vieringen, huwelijken, begrafenissen, familiemissen, hoogdagen, doopsel.....

Voor begrafenissen, doopselvieringen en huwelijken kan er van deze aanpassingen een zekere aantrekkingskracht uitgaan voor gelovigen van buiten onze parochie.

Het gebruik van deze accommodatie zal evolueren en met de tijd zullen we eruit leren.

2.6. Sint-Blasiuskerk in Waardamme

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.6.1. Identificatie

Naam: Sint-Blasius

Geografische ligging

- Kerkstraat 1 , 8020 Oostkamp
- Provincie: West-Vlaanderen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Brugge
- Dekenaat: Brugge Zuid
- Parochie: Parochiale Eenheid Sint-Franciscus – Parochie Sint-Blasius

Eigenaar: Gemeentebestuur Oostkamp

Beschermingen (*Bron: inventaris.onroenderfgoed.be*)

- Parochiekerk van Waardamme, toegewijd aan Sint-Blasius. De kerk is beschermd als monument en samen met de nabijgelegen voormalige pastorie (cf. Beekstraat nr. 4) aan het Dorpsplein beschermd als dorpsgezicht, beide bekrachtigd bij K.B. van 01/12/2000. Georiënteerde kruiskerk in classicistische stijl met bouwfasen in de tweede helft van de 18de eeuw en in de 19de eeuw;

<http://www.odis.be/hercules/search2.php?searchMethod=simple&search=sint+blasius+waardamme&controlid=2&entity=OBJ>

2.6.2. Beschrijving

2.6.2.1 Cultuurhistorische waarde

Kerkstraat nr. 1. Parochiekerk van Waardamme, toegewijd aan Sint-Blasius. De kerk is beschermd als monument en samen met de nabijgelegen voormalige pastorie (cf. Beekstraat nr. 4) aan het Dorpsplein beschermd als dorpsgezicht, beide bekrachtigd bij K.B. van 01/12/2000.

Georiënteerde kruiskerk in classicistische stijl met bouwfases in de tweede helft van de 18de eeuw en in de 19de eeuw; westpartij van 1878 naar de ontwerpplannen van provinciaal architect René Buyck. Mogelijk nog aanwezigheid van een oudere kern. Ten noorden van de kerk en het omringende voormalige kerkhof bevindt zich het gekasseide Dorpsplein met de voormalige pastorie (cf. Beekstraat nr. 4), ten oosten de Sint-Blasiusstraat en de dorpschool (cf. nr. 1) en ten westen de Kerkstraat, loodrecht op de westpartij georiënteerd.

Recent heraangelegde kerkomgeving met nieuwe geleide linden. Er staan ook meerdere Westerse levensbomen (Thuya's) en daarnaast ook knotbeuken. Bewaarde ommegang ter ere van de Heilige Blasius met twee staties met telkens een knotbeuk. De eerste met opschrift "St-BLASIUS HULP DER NOODLIJDENDEN" staat achter het koor, de tweede met opschrift "St-BLASIUS; KLOEKMOEDIGE GELOOFSBELIJDER", de derde met opschrift: Sint-Blasius in de eenzaamheid. Calvarie met kruisbeeld onder zadeldak met windbord tegen de westgevel van het noordtransept.

Bakstenen kerkhofmuur aan de oostzijde voorzien van lisenen en ezelsrug. Het huidige kerkhof bevindt zich echter ten noordwesten van de kerk en bevat waardevolle verticale en liggende grafmonumenten en gietijzeren kruisen. In 2002 zijn verschillende graven verwijderd en de overblijvende werden gegroepeerd. Het oudste graf, het familiegraf Rommel (cf. Kortrijksestraat nrs. 405-409), gaat terug tot 1878.

2.6.2.1.1 Historiek.

10de eeuw. Een akte van 961 van graaf Arnulf II, waarin aan de proost van het Brugse kapittel van Sint-Donaas bezittingen worden geschonken in Ruddervoorde, spreekt over een kapel te Waardamme, één van de twee hulpkerken van de toenmalige parochie Orscamp. Meteen zou dit de oudste vermelding zijn van een bidplaats te Waardamme. De vermelde akte van 961, die later als vals wordt bestempeld door De Smet, wordt pas in een oorkonde van 31 oktober 1089 overgemaakt door graaf Robrecht I de Fries van Vlaanderen. Later verwerft het kapittel van Sint-Omaars het patronaatschap over de kerk. Op burgerlijk vlak behoort de parochie tot het ambacht van de heerlijkheid Oostkamp.

15de eeuw. In 1400 vermeldt men een parochie met kerk te Waardamme en vanaf 1463 melden bronnen dat de parochie niet langer afhankelijk is van Ruddervoorde.

16-17de eeuw. Pieter Pourbus (1561-1571) tekent op zijn Grote Kaart van het Brugse Vrije, gekopieerd door Pieter Claeissens (1601), een vrij indrukwekkend kerkgebouw dat

mogelijk bestaat uit een schip en vrij lang transept. De parochiekerk is in het begin van de 17de eeuw echter zo vervallen, dat men in 1611 een speciale belasting heft om geld te verzamelen om de kerk te herstellen.

18de eeuw. Een kaart van 1732 geeft de kerk van Waardamme weer. De 'restauratiewerken' in classicistische stijl, na het verval van de 17de eeuw, worden voltooid in het jaar 1774. De Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgenomen op initiatief van Graaf de Ferraris (1770-1778), geeft een eerste dorpskom van Waardamme weer, gegroeid rondom de kerk.

19de eeuw. Op het primitief kadasterplan (circa 1835) wordt de kerk weergegeven met de pastorie met koetshuis (cf. Beekstraat nr. 4) aan de noordzijde van de kerk. De kerk verschijnt er als éénbeukig met een kleine kooruitbouw.

Volgens het kadaster geeft de gemeente Waardamme in 1861 de opdracht om een transept en ruimere koorpartij te bouwen. De mutatieschets toont de evolutie naar een kruiskerk met in de oksels gebouwde sacristieruimtes. De oostelijke koorpartij is echter nog steeds recht. De westpartij van de kerk met de toren wordt, na een blikseminslag in 1876, naar ontwerp van provinciaal architect René Buyck in 1878 herbouwd. De provinciale bibliotheek Tolhuis te Brugge bewaart een tekening van de westgevel vóór de herbouwing (6 juni 1876).

20ste eeuw. Volgens de mutatieschets van 1913 in het kadaster wordt er een licht uitspringende kooruitbouw gerealiseerd, echter niet zichtbaar ter plaatse. De kerktoren wordt in 1918 door de Duitsers gedynamiteerd en kort nadien terug opgebouwd. Na de Eerste Wereldoorlog wordt een kerkklok aangebracht; een tweede kerkklok wordt voorzien in 1952 onder pastoor Roorijck. In 1938 wordt naar verluidt de Sint-Blasiusomwegang met knotbeukjes rond de kerk opgesteld. Tot in 2025 werd op 3 februari de omwegang gehouden. In 1999, overschildering van het kerkinterieur, samen met de voordien gepolychromeerde beelden.

21ste eeuw. In 2002 wordt de omgeving van de kerk heraangelegd: verschillende graven worden verwijderd, de overblijvende gegroepeerd en de beplanting aangepast. De aanwezige gietijzeren kruisen blijven omwille van het grote kunsthistorisch belang in situ. In het voorjaar van 2007 start een onderzoek in functie van de restauratie van de glasramen, onder leiding van architect Ann Gyssels (Ruddervoorde). In januari 2025 werden de restauratiewerken "glas-in-lood" gestart.

2.6.2.1.2 Beschrijving.

De plattegrond ontvouwt een kruiskerk met ingebouwde vierkante westtoren met flankerende kapellen; éénbeukig schip van vier traveeën; transept van één travee en een rechthoekige koorafsluiting. In de oksels van het koor en het transept bevinden zich twee lagere volumes, één gebruikt als sacristieruimte en de ander als bergruimte en toilet. Bakstenen kerkgebouw met gebruik van blauwe hardsteen voor de dekstenen en onderdorpels en bij de westgevel voor de sokkel, deur- en vensteromlijstingen. Lichtgekleurde bakstenen bij de hoofdbeuk en donkere bakstenen bij het transept en het koor wijzen op de verschillende bouwfases. De plint in (hergebruikte ?) ijzerzandsteen ter hoogte van het 18de-eeuwse schip wijst mogelijk op een oudere kern.

Classicistische westgevel gedomineerd door de westtoren. Toren van twee geledingen gedateerd met jaarsteen in "1878" verwijzend naar de heropbouw van de voorgevel. Rondboogvormige luiken met vlakke bakstenen omlijsting, gekoppelde rondboogvormige galmgaten verdiept in een korfboogomlijsting, een gesnoerde naaldspits met torenuurwerk en bekroond met een smeedijzeren kruis. Westgevel met gebogen belijning en schouderstukken voorzien van voluten en bolbekroning. Grote segment- en rondboogvormige vensters in vlakke omlijstingen voorzien van oren, neuten en gebogen druiplijst. Getoogd classicistisch westportaal met geriemde omlijsting voorzien van oren en een rocaille uitgewerkte sluitsteen, beiden versierd met guirlandes, met erboven een geprofileerde druiplijst met rechte uiteinden en bevat tussen flankerende voluten. Daarboven nis met het beeld van de Heilige Blasius.

Zijgevels geritmeerd door steunberen met versnijdingen, o.m. overhoeks ter hoogte van het transept en de oostgevel. Grote classicistische getoogde vensters in vlakke bakstenen omlijsting voorzien van oren en neuten. Geprofileerde kroonlijst onder leien zadeldaken.

Interieur.

Wit bepleisterd interieur. Vlak overzolderd portaal; kerkinterieur met overkluizing van tongewelven voorzien van gordelbogen, uitlopend op vlakke pilasters met eenvoudige imposten en casementen en verstevigd met wit beschilderde trekankers. Zijwanden van het schip bekleed met eikenhouten lambriseringen met gekorniste kroonlijst. Eikenhouten doksaal in classicistische stijl uit de 19de eeuw. Boven het doksaal een toegemaakt kruipgat.

Op de oostwanden van het koor en de transeptarmen, trompe-l'oeil schilderijen uit de 19de eeuw in temperaverf die heiligen in rondboognissen voorstellen onder een ronde beeldnis: in de noordelijke zijbeuk, afbeelding van Onze-Lieve-Vrouw, in de zuidelijke zijbeuk, de Heilige Blasius. Boven het hoofdaltaar, schildering van de Heilige Drievuldigheid met links de Heilige Petrus en rechts de Heilige Paulus. Marmerschilderingen rondom de trompe-l'oeils: plint in rode en wanden in witte en geelbruine imitatiemarmer.

Grafsteen in carraramarmer van Petrus Joannes Van Acker, pastoor van Waardamme en overleden op 4 mei 1797, in het zuidtransept.

Meubilair.

Eikenhouten 18de-eeuws koorgestoelte in classicistische stijl met aan de zuidzijde medaillons van Heilige Elisabeth van Hongarije, Heilige Ludovicus, Onze-Lieve-Vrouw en aan de noordzijde Heilige Carolus Borromeus, Heilige Cecilia en Heilige Paulus. Koorgestoelte mogelijk afkomstig uit de proosdijkapel van Hertsberge (cf. Hertsberge, Proosdijstraat nr. 38).

18de-eeuws preekgestoelte in rococostijl uit geveerd eikenhout. Kerkmeesterbanken uit de 18de eeuw in classicistische stijl in het noord- en het zuidtransept. Twee 19de-eeuwse eikenhouten biechtstoelen en een 19de-eeuwse armendis in de doksaalwand.

Marmeren doopvont vooraan in transept-west met koperen deksel uit de 19de eeuw. Lezenaar met opschrift "IN MEMORIAM GEORGE COURTENAY HODGSON". Beeldhouwkunst. Gepolychromeerde beelden in 1999 overschilderd met het kerkinterieur. Stenen beeld van Heilige Blasius en van Onze-Lieve-Vrouw met gevouwen handen (Maria ten Hemelvaart) in het koor, beiden uit de 18de eeuw. 19de-eeuwse

beelden van Heilige Jozef, Maria van Lourdes, Maria, Heilige Hart van Jezus, Heilige Antonius in het transept.

Schilderijen. "Engel met geketenden" genaamd Het Vagevuur en "Heilige Drievuldigheid in de lucht" uit de 18de eeuw. Verschillende 19de-eeuwse schilderijen, waaronder "Christus Heilig Hart", "Kruisweg", "Maria met Rozenkrans", "Onze-Lieve-Vrouw van Altijd Durende Bijstand" en obiits uit de 19de eeuw.

Orgel van Jules Anneessens Tanghe (Fournisseur Pape St-Menin) in 19de-eeuwse neogotische eiken orgelkast en elektrisch orgel van 1928.

Glasramen uit 1910: in het schip met centraal eucharistische symbolen, in het koor aan weerszijden van het altaar glasramen van Heilige Magdalena en Heilige Alice geschonken door baron Eduard Peers de Nieuwburgh en in het transept glasraam van Heilige Blasius en Onze-Lieve-Vrouw. Aan de oostzijde, glasraam met de Heilige Blasius. Twee onuitgevoerde ontwerpplannen voor de glasramen in de kerk van Waardamme door Theophile Eloi en Samuel Coucke van 1905-1907 worden bewaard in de provinciale bibliotheek Tolhuis te Brugge.

Tegen de westgevel van het schip, gedenkplaat voor de gesneuvelden tijdens de Eerste Wereldoorlog.

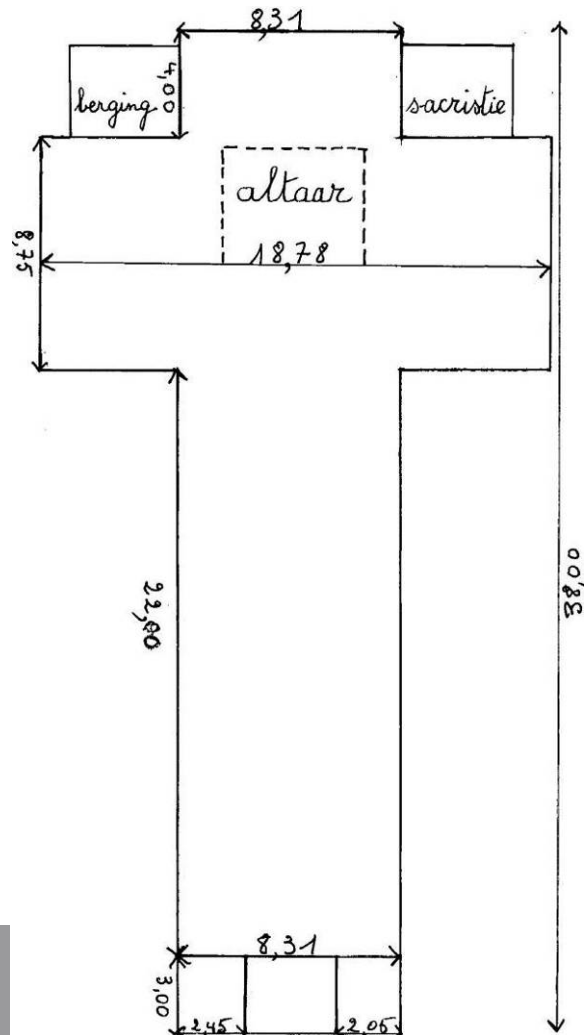
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/88353>

2.6.2.2 Architecturale mogelijkheden

Er is geen enkele pilaar in de kerk en er staan 180 stoelen. In dien nodig kunnen er nog 100 ploostoelen bijgeplaatst worden.

Het Anneessens orgel staat op het doksaal achteraan in de kerk (is een deel van de kerktoren). Er is een goede akoestiek.

Er is een afzonderlijke sacristie en een bergplaats met toilet

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Toegang tot de kerk is via de Kerkstraat met één centrale brede deur. Nooduitgang via een deur waar de bergruimte is.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Het gebouw is gemakkelijk toegankelijk voor rolstoelen. (licht hellend, geen trappen)

Het huidig altaar is opgesteld in het midden van het transept, links en rechts daarvan staan 30 stoelen en telkens één biechtstoel. In de beuk voor het altaar staan links 60 stoelen en rechts 60 stoelen.

Achteraan staat een stenen altaar met de beeltenis van de H. Blasius (voor verering en kaarsjes)

De kerk is gemakkelijk toegankelijk, ook voor rolstoelgebruikers.

De kerk is een beschermd monument sedert 1-12-2000

Op heden wordt volop ingezet op valorisatie (openstellen voor bezoekers en gebruik voor

concerten en tentoonstellingen).

2.6.2.3 Bouwfysische toestand

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

Het gebouw wordt sedert januari 2025 gerestaureerd. De glasramen worden hersteld en de buitenmuren opnieuw gevoegd. Dakgoten en schaliën worden vervangen. Monumentenwacht, Heleblits en Natuur en Bos hebben inspraak bij de restauratie.

Goede verlichting, Goede verwarming op gas.

Er zijn reeds studies gemaakt voor de restauratie van de Trompe l'oeil maar die zijn nog niet ingediend.

De verslagen van Monumentenwacht worden stelselmatig opgevolgd.

2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Kerk ligt in het centrum van Waardamme op 6 km. van de hoofdkerk Oostkamp en op 5 km van de kerk in Ruddervoorde. Zij is vlot bereikbaar langs de Kortrijksestraat, de Beekstraat en de Kerkstraat. Op het Dorpsplein is een grote parking voorzien.

De kerk vormt een geheel met de Oude Pastorie. Deze werd gerestaureerd en werd gebruikt als gemeentehuis. Vandaag wordt het in gebruik genomen door de groep "ontmoetingshuizen". De BIB is ingebed in het ontmoetingshuis d'Oude Pastorie.

De kerk, de pastorie, het koetshuis en het marktplein zijn opgenomen als beschermd (01.12.2000)

2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

2.6.4.1 Gebruik voor de eredienst

Kerk wordt op heden gebruikt voor de eredienst. Er is elke week op zaterdag om 17.45u een eucharistieviering voorzien. Deze wordt bijgewoond door 20 à 30 mensen. Er zijn jaarlijks een tiental dopen, een vijftal begrafenissen en één of twee huwelijken. De school vraagt ook een viertal vieringen aan.

Op 11/11, Kerstdag, Allerheiligen, kleine en grote kermis zijn er ook steeds vieringen waar toch wel tot 100 gelovigen aanwezig zijn. op deze dagen krijgen we steun van de koninklijke harmonie Deugd baart vreugd.

Eerste communie en Heilig Vormsel zijn dan wel topdagen (150 tot 200 aanwezigen).

De kerk is elke dag open van 08:30 tot 18.00 uur. Zo kan ze overdag bezocht worden als stille ruimte, een kaarsje te laten branden voor de heilige Blasius of gewoonweg om te bezoeken (trompe l'oeil).

2.6.4.2 Inzetten op valorisatie

Kerk wordt meermaals gebruikt voor concerten en tentoonstellingen. Enkele malen per jaar gebruikt de school de kerk voor voordrachten naar de ouders toe. Op het feest van de heilige Blasius 03/02 is er reeds 50 jaar een grote viering en een actieve devotie rond de heilige. De kerk zal door de gemeente worden meegenomen in het masterplan van Waardamme waarbij er naast de kerk ook wordt nagedacht over andere gemeentelijke gebouwen zoals de Waarde, de Wara en het oude schoolgebouw.

3. Naar een Toekomstvisie

3.1 Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functies

Om een onderbouwde middellange termijn toekomst visie op te stellen werd in eerste instantie geprobeerd voor ieder kerk individueel een SWOT analyses op te maken.

3.1.1 Sint-Godelievekerk Baliebrugge

Een SWOT-analyse voor het kerkgebouw Baliebrugge is gezien de verbouwwerken in functie van de toekomstige invulling van het kerkgebouw niet echt relevant. Het gebouw zal na de verbouwwerken beantwoorden aan alle geldende standaarden op het vlak van isolatie, energie, elektriciteit, verwarming,...

De verschillende toekomstige functies van het gebouw werden eerder in het document vermeld, maar zijn hier zeker ook op zijn plaats:

- **Zo zal de nieuwe kerk en omgeving ingericht worden:** De nieuwe site wordt een **polyvalente plek** met plaats voor **onderwijs** en **kinderopvang**, én dient als een ontmoetingsplek voor de mensen en verenigingen uit het dorp.
- De **sacrale ruimte** zal volledig autonoom functioneren en blijft volledig onder de bevoegdheid van de pastoor en de kerkelijke overheid. Zoals al van bij de aanvang van het project duidelijk gesteld, blijven religieuze activiteiten buiten de sacrale ruimte ook mogelijk.
- Het is de ambitie om van het **dorpshuis** een permanente ontmoetingsplek te maken met tal van activiteiten. Men zal er terecht kunnen voor een kop koffie, om de krant of een boek (beperkt aanbod vanuit de bib) te lezen of gewoon om een praatje te slaan met de andere aanwezigen. Door de aparte toegang zal het dorpshuis ook toegankelijk en bruikbaar zijn/blijven tijdens de schooluren.
- De **groene speelplek** tussen de kerk en de vernieuwde schoolsite zorgt voor de verbinding tussen beide gebouwen, vormt een groene afgesloten speelzone voor de school en een mooie **dorps tuin**, die voor iedereen toegankelijk zal zijn buiten de schooluren.
- De hele kerkomgeving baadt in het groen met **glooiende paden** die voor een vlotte toegankelijkheid en doorwaadbaarheid zorgen.
- Voor de kerk komt er een **Hoppinpunt** (met o.a. een bushalte) die werd geïntegreerd in de buitenaanleg.
- Vlakbij zal het **openbaar toilet** steeds beschikbaar zijn.

Het is dan ook de ambitie om van het gerenoveerde kerkgebouw een baken in het centrum van Baliebrugge te maken met bijzonder veel sterktes om het religieuze en gemeenschapsleven toekomstgericht te verbinden in een gebouw dat optimaal zal beantwoorden aan de noden van de huidige maatschappij.

3.1.2 Sint Janskerk Hertsberge

Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Centrale ligging in Hertsberge ✓ Open en rustige omgeving ✓ goede toegankelijkheid, ook voor rolstoelen, en veel parkeermogelijkheden ✓ Goede akoestiek van het gebouw, dank zij de architectonische eenheid van middenschip en zijbeuken ✓ Aanwezigheid van orgel (Loncke 1911, verbouwd in 1966) ✓ Plaatselijke gemeenschap die aan het kerkgebouw gehecht is, mede door de centrale plaats in het dorpsgezicht ✓ Kleine maar hechte dorpsgemeenschap met verbondenheid tot de Kerk ✓ Goede staat van onderhoud ✓ Toegankelijk gemaakt voor minder-validen ✓ Voldoende eigen inkomsten van de kerkfabriek om de onkosten grotendeels zelf te dragen ✓ De kerkomgeving werd opnieuw aangelegd met de komst van de nieuwe zaal. 	<ul style="list-style-type: none"> - Excentrische ligging in de gemeente Oostkamp - Ontoereikend openbaar vervoer - Voor eventuele frequentere concerten is onderhoud aan het orgel nodig - Weinig mogelijkheden om gedeelte af te zonderen voor parallelle activiteiten zonder dat grote kosten moeten gemaakt worden (oa verwarming, die nu centraal voor de grote ruimte voorzien is) - Verwarmingsinstallatie komt op het einde van zijn levensduur; minstens de brander en de sturing ervan zouden de volgende jaren moeten vervangen worden
Opportunities	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verder inzet op het religieus hoofddoel, ❖ Verder uitbreiden van valorisatie van het kerkgebouw voor tentoonstellingen en concerten, zoveel mogelijk geworteld in de plaatselijke gemeenschap, te meer de synergie met de nieuwe zaal en de doorgang er naartoe. ❖ Centrale ligging in Hertsberge, met samenwerkingsmogelijkheden met de naburige locaties zoals de voormalige pastorie (in gebruik voor de plaatselijke gemeenschap), de zaal en lagere school. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Teruglopende geloofsgemeenschap, bedieners van de eredienst en sommige religieuze activiteiten (huwelijken, doopsels, ..) ➤ Wegvallen of moeilijk vinden van ondersteunde functies veelal gebaseerd op vrijwilligers en “enthousiastelingen” (koster, misdienaars, catechisten ...) ➤ Publieke opinie m.b.t. de kerk en kerkgemeenschap ➤ Wanneer te veel ruimte wordt ingenomen voor nevenbestemming, vervallen de mogelijkheden voor “grote” vieringen (o.m. ook begrafenissen) alsook voor de huidige “valorisatie” met concerten en tentoonstellingen.

3.1.3 Sint-Godelievekerk Moerbrugge

Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Visueel baken in agrarisch gebied ✓ Religieus hoofddoel, maatschappelijk verankerd ✓ Duidelijke rechthoekige vrije ruimte (zaalvorm) ✓ Mogelijkheid tot opdeling van de ruimte ✓ Nabije ligging van Oostkamp, Brugge en E40 ✓ Goede toegankelijkheid en veel parkeermogelijkheden ✓ Goede akoestiek van het gebouw ✓ Levende kerkgemeenschap, parochieraad ✓ Grote verbondenheid tot de Kerk (plaatselijke vrije basisschool, koren, gemeente, organisaties) ✓ Goede staat van onderhoud ✓ Dichte omgeving van Brugge ✓ De kerk wordt dagelijks geopend door een groep vrijwilligers ✓ (vrijwilligers) en bloemisten zorgen voor een mooi ogende kerk 	<ul style="list-style-type: none"> - Kleine dorpsgemeenschap - Beperkte openingsuren - Ontbreken bewakingscamera - Achterhaald aantal treden - Hoog altaarpodium - Enkel glas - Busverbinding niet optimaal (vooral in weekend)
Opportunities	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verder inzet op het religieus hoofddoel, door verder versterken van de sterke punten ❖ verder samenwerken met de vrije basisschool ❖ Verder uitbouwen plaatselijke evenementen gezien goede akoestiek, orgel en visueel gunstig plan ❖ Permanent openstellen overdag ❖ Installatie camera ❖ Vernieuwen verwarming en verlichting ❖ Voorzien in een nieuw klank- én beeldinstallatie ❖ Stille ruimte voor de dorpskern, bezinning, ... ❖ Wifi 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Teruglopende geloofsgemeenschap, ➤ Beperkt aantal bedieners van de eredienst ➤ Minderende religieuze activiteiten (huwelijken, doopsels, begrafenissen) ➤ Wegvallen van ondersteunde functies veelal gebaseerd op vrijwilligers en “enthousiastelingen” ➤ Negatieve publieke opinie m.b.t. kerk en kerkgemeenschap

3.1.4 Sint-Pieterskerk Centrum Oostkamp

Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hoofdkerk van de parochiale eenheid ✓ Religieus hoofddoel met sterke bezettingsgraad ✓ Centrale ligging in Oostkamp ✓ Open en rustige omgeving, vele pleinen & groen ✓ goede toegankelijkheid, openbaar vervoer en veel parkeermogelijkheden, ✓ Goede akoestiek van het gebouw en technische installaties (verwarming, klank & beeld, WiFi, live streaming) ✓ Bezit talrijke waardevolle kunsthistorische voorwerpen, geschiedenis die teruggaat tot 11de eeuw ✓ Waardevolle en goed bespeelbaar Van Eynde Orgel (repertoire van vóór 1700) ✓ Goed symfonisch (concert) Pels Orgel ✓ Sterk levende kerkgemeenschap ✓ Grote gemeenschap met verbondenheid tot de Kerk (koor, gemeente, organisaties) ✓ Traditie van gemeente overschrijdende nevenactiviteiten (Orgelconcerten, Kerstmarkten, tentoonstellingen,) ✓ Cantorij Jubilate koor (meer dan 50 jaar) ✓ Goede staat van onderhoud ✓ Dichte omgeving van Brugge 	<ul style="list-style-type: none"> - Dakconstructie en goten die regelmatig onderhoud vergen - De vele beuken in de kerk - Weinig mogelijkheden om gedeelte af te zonderen voor parallelle activiteiten (bv. studeren in de kerk) - Enkel glas en geen dakisolatie
Opportunities	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verder inzet op het religieus hoofddoel, door verder versterken van de sterke punten [1],[2] ❖ Waardevolle kunstpatrimonium (verschillende stukken uit 17de en 18de eeuw) en rijke geschiedenis [3] ❖ Centrale ligging, centrum functie en samenwerkingsmogelijkheden met locaties zoals voormalig gemeentehuis, molen, 't Het Raetshuijs . (bv 'kunst routes', ..) en/of evenementen op de pleinen [3],[5] ❖ Verder uitbouwen muziek evenementen gezien goede akoestiek, orgels en technische mogelijkheden. Gregoriaans & Oude en moderne muziek, [4],[5] ❖ Muziekopleidingen studenten orgelmuziek ❖ Stille ruimte, bezinning, ... [1],[2],[3] 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Teruglopende geloofsgemeenschap, bedieners van de eredienst en religieuze activiteiten (huwelijken, doopsels, ..) [1],[2],[5] ➤ Wegvallen van ondersteunde functies veelal gebaseerd op vrijwilligers en "enthousiastelingen" (Koster, organist, vrienden van Orgel, heemkring, ...) [2],[3] ➤ Publieke opinie m.b.t. de kerk en kerkgemeenschap [1],[2],[3],[4],[5]

[x]: verwijst naar het punt in het actieplan.

3.1.5 Sint-Eligiuskerk Ruddervoorde

Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Centrumkerk in het zuiden van de pastorale eenheid ✓ Religieus hoofddoel met sterke bezettingsgraad ✓ goede toegankelijkheid, openbaar vervoer en veel parkeermogelijkheden ✓ Goede akoestiek van het gebouw en technische installaties (verwarming, ... klank & beeld) ✓ Bezit talrijke waardevolle kunsthistorische voorwerpen ✓ Waardevolle en goed bespeelbaar Orgel ✓ Plaatselijk parochiaal kerkkoor ✓ Sterk levende kerkgemeenschap ✓ Grote gemeenschap met verbondenheid tot de Kerk (koor, gemeente, organisaties) ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> - Kerkgebouw die het nodige onderhoud vergt - Ontbreken bewakingscamera
Opportunities	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verder inzet op het religieus hoofddoel, door verder versterken van de sterke punten ❖ Waardevolle kunstpatrimonium en rijke geschiedenis ❖ Centrale ligging, centrum functie in Ruddervoorde ❖ Toekomstig belangrijk onderhoud gepland op basis van verslag monumenten wacht ❖ Stille ruimte, bezinning, ... ❖ Mogelijkheid om afzonderlijke ruimtes te creëren in de grote ruimte. ❖ Mogelijkheden voor concerten , culturele activiteiten en lezingen 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Teruglopende geloofsgemeenschap, bedieners van de eredienst en religieus activiteiten (huwelijken, doopsels, ..) ➤ Wegvallen van ondersteunde functies veelal gebaseerd op vrijwilligers en "enthousiastelingen" (Koster, organist, ...) ➤ Publieke opinie m.b.t. de kerk en kerkgemeenschap

3.1.6 Sint-Blasius Waardamme

Sterktes	Zwaktes
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Parochiekerk met om de veertien dagen een viering met minstens 30 personen ✓ Religieus hoofddoel ✓ Gemakkelijk bereikbaar ✓ Open en rustige omgeving ✓ Goede toegankelijkheid, ✓ Veel parkeermogelijkheid ✓ Goede akoestiek ✓ Goede verwarming ✓ Veel lichtinval ✓ Bezit waardevolle muurschilderingen ✓ Goed bespeelbaar orgel ✓ Gemeenschap met verbondenheid tot de kerk, de gemeente ,de federatie en enkele vrijwilligers ✓ Dichte omgeving van Oostkamp en Ruddervoorde ✓ Blasius met rondgang langs de drie kapelletjes. ✓ Wekelijks repeteert het kerkkoor Animato in de kerk. ✓ Op heden wordt volop ingezet op valorisatie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vogels die veel schade aanbrengen - Kerk heeft dringend een schilderbeurt nodig - Te weinig vrijwilligers
Opportunities	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Verder inzet op religieus hoofddoel ❖ Enkele waardevolle voorwerpen nog beter in het daglicht stellen ❖ Samenwerking tussen de verenigingen stimuleren en de kerk open stellen voor hen ❖ Stille ruimte creëren i.p.v. de hele kerk te gebruiken ❖ Aandacht voor de jeugd 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Teruglopende geloofsgemeenschap, bedieners van de eredienst en religieus activiteiten (huwelijken, doopsels, ..) ➤ Wegvallen van ondersteunde functies veelal gebaseerd op vrijwilligers en “enthousiastelingen” (Koster, organist, vrienden van Orgel, heemkring, ...) ➤ Publieke opinie tegenover de kerk is gewijzigd.

3.2 Toekomstige invullingen en plan van aanpak

Voor de toekomstige invullingen op middellange termijn (2026-2031) werd gekozen voor een individuele plan van aanpak per kerk. De 6 kerken zijn reeds geruime tijd concreet op zoek gegaan naar nieuwe invullingen, gezien de toekomstige bedreigingen maar ook de opportuniteiten die ontwikkeld kunnen worden. De plannen voor de maximale valorisatie van een aantal kerkgebouwen als ankerpunt en centrum van de dorpskern met een blijvende plaats voor een geloofsbeleving zijn reeds in uitvoering of in planningsfase en dit in nauwe samenwerking met de gemeente. Er werd gekozen voor 2 kerken met een sterke en geregelde geloofsbeleving (St. Pieter Oostkamp, St. Eligius Ruddervoorde).

3.2.1 Sint-Godelieve Baliebrugge

De kerk is momenteel gesloten voor een grondige verbouwing in het kader van de door de gemeente, school en kerkfabriek uitgewerkt plan voor de dorpskern. Dit totaalproject komt tegemoet aan de diverse noden en integratie van diverse functies, zoals school, open ruimtes, vrij tijdsbelevingen alsook het behoud van een kleine kapel voor specifieke geloofsbelevingen (doop, communies, schoolgeloofsmomenten, etc.).

Het project dient afgewerkt te zijn tegen 1 september 2026.

3.2.3 Sint-Jankerk Herstberge

De kerk is op heden in gebruik voor de eredienst. Bijkomend wordt er sedert enkele jaren ingezet op valorisatie.

Met de bouw van de nieuwe polyvalente zaal 't Bulskampveld en de opening die er gemaakt is met de kerk, is er ruimte om nog meer te connecteren tussen het religieuze en socio-culturele leven van de lokale gemeenschap.

Wij blijven met de gemeente in overleg om te kijken naar verdere bestemmingen in het kerkgebouw

Nevenbestemmingen moeten altijd gebeuren in respect voor de aard en de functie van het kerkgebouw. We zijn bereid na te denken over multifunctioneel gebruik.

Dit is een vorm van nevengebruik dat beperkt is in de tijd. Occasioneel gebruik bijvoorbeeld voor een cursus, concerten, een ontmoetingsgebeuren, een vormende activiteit van een vereniging.....

Alle betrokken partijen staan in een open communicatie met elkaar omtrent mogelijke wijzigingen/opportuniteiten.

3.2.3 Sint-Godelievekerk Moerbrugge

Een aantal stappen zijn al genomen of staan ingepland voor de verdere valorisatie van het kerkgebouw.

1. Sedert begin 2017 is de Pastorale eenheid van Oostkamp Sint-Franciscus opgestart met als doel de noden en mogelijkheden van de erediensten van de verschillende deelgemeenten beter op elkaar af te stellen. De Sint-Godelievekerk speelt hierin een belangrijke rol door haar actieve parochieraad.
2. Het meerjarenplan zet in op onderhoud van de infrastructuur, het bouwkundig erfgoed en de technische installatie, met als doel enerzijds de erediensten aantrekkelijk met een goede kwaliteit, comfort en voldoening te kunnen verzorgen anderzijds om de mogelijkheden verder te optimaliseren voor nieuwe opportuniteiten van het gebruik van de kerk voor andere activiteiten strokend met de eigenheid van de kerk.
3. Een van de sterke punten van de kerk is het 'vrije zicht' en de 'akoestiek' waardoor een traditie is ontstaan van concerten en optredens van de plaatselijke en bezoekende koren.
4. Het openstellen van de kerk overdag is momenteel in onderzoek.

Op langere termijn zullen de eventuele bedreigingen van verminderde noden van de eredienst opgevangen worden door nieuwe en versterkte multifunctionele activiteiten. De kerkraad beoordeelt alle aanvragen op de haalbaarheid en overeenstemming met de eigenheid van de kerk. . De Gemeente en de kerkfabriek zetten samen hun schouders onder het project Masterplan Moerbrugge, waarin men nadenkt over de noden binnen de gemeenschap voor de publieke gebouwen waaronder de kerk deel uit maakt

3.2.4 Sint-Pieters Centrum Oostkamp

Desondanks het huidig gebruik van de Sint-Pieterskerk nog niet direct een actieplan vergt om op zoek te gaan naar nieuwe invullingen zijn gezien de toekomstige bedreigingen maar ook de opportuniteiten die ontwikkeld kunnen worden reeds een aantal stappen genomen of staan ingepland voor de verder valorisatie van het kerkgebouw.

1. Sedert begin 2017 is de Pastorale eenheid van Oostkamp Sint-Franciscus opgestart met als doel de noden en mogelijkheden van de erediensten van de verschillende deelgemeenten beter op elkaar af te stellen. De Sint-Pieterkerk in de centrumgemeente speelt hierin een belangrijke rol.
2. Het meerjarenplan zet in op onderhoud van de infrastructuur en aanpassingen aan de hedendaagse noden van de technische installatie met als doel enerzijds de erediensten aantrekkelijk met een goede kwaliteit, comfort en voldoening te kunnen verzorgen anderzijds om de mogelijkheden verder te optimaliseren voor nieuwe opportuniteiten van het gebruik van de kerk voor andere activiteiten strokend met de eigenheid van de kerk.
 - a. Verbeteringen en aanpassingen om de kerk open te houden zonder gevaar van beschadigingen of diefstal zoals aangepaste videobewaking.
 - b. Beter zichtbaar maken van alle historische aspecten en erfgoedstukken van de kerk. Samen met het beter promoten van de kunsthistorische erfgoed en de rijke geschiedenis van de kerk meer kunstminnend publiek aantrekken. Bijkomende actie: Doelgroep oprichten b.v. i.s.m heemkundige kring om kerkpatrimonium in gemeente maar ook erbuiten te promoten, bv. op

website Het Raetshuijs, Van der valk , ... voor hotelbezoekers, flyers in kerk, etc.

- c. Interactie verbeteren met activiteiten op de pleinen rondom (bv. wekelijkse markt). Digitaal informatiebord aan ingang met alle vieringen en opkomende evenementen allerhande.
3. Een van de sterke punten van de kerk is de akoestiek voor muzikale werken en de jarenlange tradities van concerten in het bijzonder “oude muziek”. Met de vervanging van het Bruggeman orgel door het kwalitatief betere Pelsorgel zijn er ook nieuwe mogelijkheden samen met het bovengemiddelde kerkkoor “Cantorij Jubilate” en onze uitstekende organist Mithra Van Eenhooge [Grootste onderscheiding masterdiploma Orgel Koninklijk Conservatorium Gent]. Het orgel wordt ook geregeld gebruikt als lesorgel door studenten.
4. In het kader van duurzaamheid en exploitatiekosten wordt in de komende jaren de installatie van zonnepanelen herbekeken (nu met batterijen), geothermische verwarming, wateropvang met hergebruik (i.s.m. de gemeente) (jaarlijks meer dan half miljoen liter!) en dergelijke bestudeerd.
5. Op langere termijn kunnen de eventuele bedreigingen van verminderde noden van de eredienst opgevangen worden door ruimte te scheppen voor nieuwe multifunctionele activiteiten, weliswaar beperkt in tijd of ruimte en niet buiten de harmonie met de liturgische en de cultische functie van het kerkgebouw, wat ook haar eerste en voornaamste functie is.

Er zijn nog heel wat opportuniteiten in het kader van de ‘valorisatie’ die zeker zullen groeien uit de goede samenwerking met gemeente, organisaties, scholen en cultuurverenigingen. Daarop willen we zelf inzetten.

De kerkraad zal samen met de pastorale verantwoordelijken elke initiatief of voorstel beoordelen op de haalbaarheid en de overeenstemming met de eigenheid van het kerkgebouw. De kerkfabriek engageert zich ten aanzien van de Gemeente om de duurzaamheid en valorisatie te maximaliseren.

3.2.5 Sint-Eligiuskerk Ruddervoorde

3.2.5.1 Aanpassing van het gebouw in de enge zin

De kerkfabriek staat positief tegenover bijkomende functies in het kerkgebouw, zeker wanneer die aansluiten bij het brede kader van christelijke geloofsbeleving, zinging en gemeenschapsvorming. Naast het zorgvuldig beheer van het gebouw, ziet de kerkfabriek het ook als haar opdracht om mee te denken over aanpassingen die inspelen op nieuwe noden en het gebruik van het gebouw optimaliseren.

We geloven dat zulke initiatieven idealiter van onderuit groeien, gedragen door mensen die zich verbonden voelen met het kerkgebouw en de gemeenschap erom. Tegelijk erkennen we dat ook de lokale overheid een betrokken partner is, met een verantwoordelijkheid in het ruimere maatschappelijke weefsel waarin het kerkgebouw een plaats inneemt. Daarom nodigen we het pastoraal team en de parochieraad van

harte uit om hierover samen verder na te denken. We staan open voor overleg en gaan daarover graag in gesprek — met elkaar én met onze partners.

3.2.5.2 Aanpassing van het kerkgebouw in de ruime zin

In het kader van de opmaak van het masterplan voor Ruddervoorde zal ook het kerkgebouw een betekenisvolle rol spelen in de verdere uitbouw en valorisatie van het dorpscentrum. De kerkfabriek engageert zich om actief mee na te denken over hoe het kerkgebouw — naast zijn liturgische functie — ook kan evolueren tot een plek van ontmoeting, verbondenheid en betekenis voor de Ruddervoordse gemeenschap.

3.2.6 Sint-Blasius Waardamme

Er worden reeds een aantal stappen genomen of staan ingepland voor de verder valorisatie van het kerkgebouw.

1. Sedert begin 2017 is de pastorale eenheid van Oostkamp Sint-Franciscus opgestart met als doel de noden en de moeilijkheden van de erediensten van de verschillende deelgemeenten beter op elkaar af te stemmen. De Sint-Blasiuskerk is daar een deel van en sluit sterk aan met de centrale kerk St.-Pieters.
2. Het meerjarenplan zet in op onderhoud van de infrastructuur en aanpassingen aan de hedendaagse noden van de technische installatie met als doel enerzijds de erediensten aantrekkelijk met een goede kwaliteit, comfort en voldoening te kunnen ver
3. zorgen anderzijds om de mogelijkheden verder te optimaliseren voor nieuwe opportuniteiten van het gebruik van de kerk voor andere activiteiten strokend met de eigenheid van de kerk.
4. In samenspraak met de gemeente wordt nu gezocht hoe de kerk kan gebruikt worden voor nevenbestemmingen, mits er een gedeelte gevrijwaard wordt voor de eredienst en de kerk in de mogelijkheid blijft om ruimte bieden aan grotere groepen zoals bij een uitvaart, en schoolviering, en bijzondere vieringen als eerste communie en H. Vormsel.
5. Alle betrokken partijen staan in een open communicatie om elkaar omtrent mogelijke wijzigingen/opportuniteiten. De verdere valorisatie van de kerk zal meegenomen worden in het masterplan Waardamme die de gemeente zal lopen.

BESLUIT

De verschillende deelgemeenten en dorpskernen van Oostkamp vinden het belangrijk om hun “kerk in het midden te houden” van hun gemeenschap. Religie en de beleving van de christelijke waarden en gedachten kan niet teruggedrongen worden tot de priv esfeer. Het regelmatig samenkomen in een kerk voor de eredienst en het samen vieren van belangrijke momenten in de eigen gemeenschap zijn belangrijke elementen van onze cultuur en geloofsbeleving. Tevens is er meer en meer nood aan een stille ruimte, de kerk in het midden van de gemeenschap is hiervoor een ideale plaats.

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van Brugge en door de gemeenteraad.

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie (2026-2031)
Baliebrugge	Sint-Godelievekerk	Valorisatie van de ruimte met behoud van kleine religieuze ruimte.
Hertsberge	Sint-Jankerk	Eredienst en inzet op verdere valorisatie in annex met de nieuwe zaal.
Moerbrugge	Sint-Godelievekerk	Eredienst en inzet op verdere valorisatie en nevenbestemming in onderzoek samen met het masterplan voor Moerbrugge
Centrum Oostkamp	Sint-Pieters	Eredienst en inzet op verdere valorisatie en verduurzaming
Ruddervoorde	Sint-Eligiuskerk	Eredienst en inzet op verdere valorisatie met onderzoek naar deelse nevenbestemming n.a.v. masterplan Ruddervoorde
Waardamme	Sint-Blasiuskerk	eredienst en inzet op verdere valorisatie en deelse nevenbestemming te onderzoeken met het masterplan Waardamme

Met dank aan alle kerkfabriek besturen

Bronnen:

<http://crkc.be/kerkenbeleidsplan>

<http://www.kerkeninvlaanderen.be/>

inventaris.onroendergoed.be

De Zes Kerken van Oostkamp uitgave van de heemkundige Kring Oostkamp

www.google.be

Monumentenwacht West-Vlaanderen
Heemkring Ruddervoorde
foto's en grondplan Ruddervoorde: Geert Denoo

BIJLAGE : Valorisatie van de parochiekerken - Kerkgebruik in de federatie Oostkamp (basis 2025).